Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

46

JOI, 13 NOIEMBRIE
1969, ANUL III

112

Filă de cronică școlărească: o nouă promoție de pionieri, față-n față cu veteranii. Și unii, și alții, se află în pragul unor noi împliniri.

Foto: GR. PREPELIȚĂ

a ACTUALITĂȚI CUTEZĂTORII

46

O imagine monumentală, care îmbogățește peisajul arhitectonic bucureștean: noul centru al Televiziunii. Pornind de aici, transmisiile străbat țara în lung și în lat, poposind în casele noastre, pe micile ecrane.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

«Racheta cutezătorilor este publicația pe care visurile copilăriei mele o așteptau... Voiam să spun că am dus dorul unei astfel de reviste, că am avut nefericirea să fiu prea devreme copil... Mă bucură sincera seriozitate cu care îi îmbiați pe copii la treburi...»

J. GABRIEL-KAHANE
București, noiembrie 1969

Așa cum ne arată și alte scrisori primite la redacție, se pare că noul supliment tehnico-științific editat de «Cutezătorii» răspunde în bună măsură atît așteptărilor celor mai tineri cititori cît și interesului altora, aflați dincolo de vîrsta pionieriei și care și-au dorit mult, pe cînd erau copii, o asemenea revistă de știință, tehnică și modelism.

Petrecută în acest glorios **An XXV**, *apariția unei asemenea reviste reflectă încă o dată grija partidului, a statului nostru, de a oferi tinerilor — absolvenți pe viitor a minimum 10 clase — mijloace cît mai adecvate și mai atractive, care să-i ajute, împreună cu școala, în cultivarea pasiunii pentru știința, pentru tehnica, în formarea și dezvoltarea deprinderilor practice, în alegerea viitoarei profesiuni. Vom fi bucuroși să știm că* **Racheta cutezătorilor** *nu este privită de prietenii săi cititori ca o simplă revistă pentru lectură, ci ca un autentic* **atelier**. *Atelier deschis tuturor, laborator în care — sub zodia progreselor științei contemporane — fantezia, iscusința, perseverența și cutezanța viitorilor tehnicieni, ingineri și savanți ai patriei capătă prilej de inițiere și de manifestare în cele mai pasionante și mai diverse domenii ale tehnicii.*

Redacția se va strădui neobosit ca **Racheta cutezătorilor** *să fie într-adevăr publicația pe care visurile fiecăruia dintre voi o așteptau.*

Mihai Negulescu

A sosit Racheta!

PRETUTINDENI TRĂIESC COPII

Universul, cu tainele sale, e fascinant pentru toate vîrstele. Și, se înțelege, și pentru aceea a copilăriei. Cum apare o fereastră deschisă spre el, copiii sînt totdeauna gata să privească prin ea. Întocmai acestor elevi din Rostock (R.D. Germană), care sînt perseverenți vizitatori ai observatorului astronomic din orașul lor, unde primesc explicații și cercetează cerul prin telescop.

«Nu-i nimic dacă noi sîntem încă mici față de lumea din jurul nostru, care e așa de mare. Nu-i nimic, pentru că avem și noi lumea noastră, în care tractoarele și mașinile pot fi ținute în palmă, iar leii și tigrii pot fi luați de urechi».

E lumea jucăriilor pe care cei mari o creează pentru cei mici. În foto: copii la raionul de jucării al unui magazin din Rotterdam (Olanda).

Pare de necrezut cît de blînzi pot fi bivolii — aceste animale puternice și destul de fioroase. Dar nici nu s-ar putea comporta altfel față de acești copii chinezi deosebit de atenți și grijulii cu ei. În fiecare zi — după terminarea muncii la cîmp, pe caniculă — copiii îi duc și le fac baie în apele fluviului, răcorindu-se și ei totodată.

Calendar

13 noiembrie 1914 — au trecut 55 de ani de la moartea lui Dimitrie Anghel (n. 1872) poetul care a cîntat cu suavitate florile, scriitorul plin de sensibilitate și fantezie.

16 noiembrie 1919 — a murit Maria Cuțarida-Crătunescu (n. 1857), prima femeie medic din România.

19 noiembrie 1919 — s-a stins scriitorul Al. Vlahuță, delicatul autor al unor cunoscute volume de proză și versuri.

19 noiembrie 1947 — a murit Emil Racoviță. Vasul «Belgica» a rămas undeva în istorie pentru totdeauna, dar el ne va aminti de călătoria lui Racoviță (1898) care, împreună cu Amundsen, a participat la explorarea Antarcticei. Înființarea primului Institut de speologie din lume (la Universitatea din Cluj, anul 1920) se leagă de numele lui Racoviță. Tot el este acela care a predat primul curs de biologie generală din România și unul dintre principalii inițiatori ai ocrotirii monumentelor naturii din țara noastră. Încă din anul 1889, participă la mișcarea socialistă din România și se numără printre semnatarii manifestului pentru declararea zilei de 1 Mai ca sărbătoare națională a muncii.

DRUMUL SPRE MEXIC ESTE DESCHIS?

DA!
SPUN
Cutezătorii

Cei peste un milion de cititori ai revistei noastre strîng pumnii pentru «Unsprezecele» României, urîndu-i un mare succes în meciul de duminică.

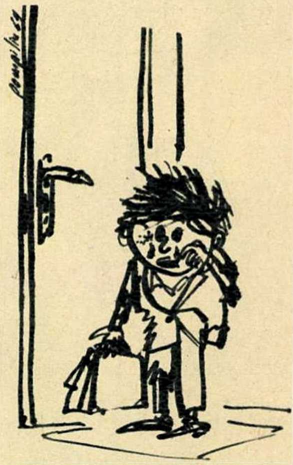

— Le-am zis c-o să mîncăm bătaie și că Dumitrache n-o să facă nimic...!!!

Atențiune! In pag. 13, o comunicare importantă din partea profesorului Parbriz!

Cîntec, joc și voie bună!

DE LA COMUNIȘTI ÎNVĂȚĂM CUTEZANȚA

CÎND STÎNCA SE SUPUNE OMULUI

Galeria vuia de zgomotele vagoneților care ieșeau spre «ziuă» încărcați cu rocă. Cineva îmi spusese că pe șetul de lot, pe inginerul Gheorghe Cocoș, îl voi găsi «la înaintare», adică în locul unde galeria se înfunda metru cu metru, tot mai adînc în inima muntelui. «...pe la birou, nu mai trece, în galerie își face veacul... Are el, acum, o «vorbă» cu muntele...»

Cînd am ajuns în zona de lucru, nu am putut să-l deosebesc pe inginer de minerii tuneliști. Mi-a atras atenția un om care parcă asculta stînca. O «asculta» cu un aparat straniu, ca un seismograf, măsurînd vibrațiile. Muta aparatul din loc în loc, fără grabă, urmărind tremurul neliniștit al acului, numai atunci cînd perforatoarele atacau stînca. «E inginerul» mi s-a spus. Am continuat să-l privesc, să încerc să înțeleg ceea ce făcea. El nici nu mă vedea, atît era de concentrat. Un dialog mut se ducea între el și stînca din care inginerul părea că îi descifrează tainele.

«De ce?»

A tresărit. Nemulțumit, ca și cum întrebarea l-a smuls dintr-un univers în care se simțea bine, care îi era familiar.

«Pentru că...» Mi-a explicat că de gradul de compactare al stîncii depinde realizarea unor idei menite să schimbe radical obișnuita operație de armare a galeriilor.

«Lemnul sau metalul sînt prea scumpe — vreau să le înlocuiesc!». Cuvintele nu redau decît tangențial cutezanța acestui gînd. Să folosești structura stîncii ca armătură! «Sigur, puțin ajutată... prinsă, din loc în loc, în niște ancore — mi-a spus inginerul — o serie de pivoți înfipți în piatră și cimentați cu beton sub presiune, acolo unde stînca are o crăpătură cît de mică...»

«Va rezista o asemenea armare?»

«Tocmai asta calculez... Va rezista!»

Nu neglijase nici un amănunt. Sau mai bine-zis, orice amănunt era judecat din toate unghiurile. Și asta constituie miezul îndrăznelii în tehnică: calculul exact, stăpînirea deplină a tuturor elementelor asupra cărora vrei să acționezi. Inginerul Gheorghe Cocoș făcea o muncă migăloasă, pasionată, în care fiecare «pas» înainta în necunoscut. Și stînca s-a supus gîndurilor sale. S-a supus la Rotonda, la Căpățîneni pe Argeș, iar acum, recent, pe șantierul centralei electrice de la Lotru. S-a supus cutezanței unui comunist.

MIHAI COLEȘIU

JURNALUL OLGUȚEI

Ce au crezut că-i bine și frumos

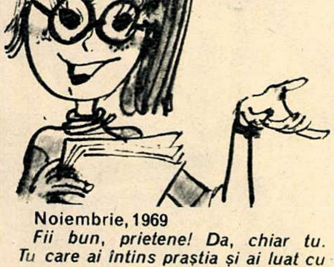

Noiembrie, 1969

Fii bun, prietene! Da, chiar tu. Tu care ai întins praștia și ai luat cu o mișcare elegantă, de maestru de tir, linia de ochire, țintind în vrabia de pe gard. Și tu, colegă dragă, tu care ai descoperit în camera ta o albină și-n loc să strîngi perdeaua și să deschizi larg fereastra ca să poată ieși afară, te pregătești s-o pocnești cu cartea de geografie. Opriți-vă numai puțin. Cîteva clipe doar. Că vreau să vă povestesc ceva. Ceva care, sînt convinsă, o să vă intereseze. Și poate chiar c-o să vă placă. Așa. Și-acum ascultați:

La începutul verii, trei pionieri din București (vă dau și numele, și adresele lor: Radu Gheorghief, *din clasa a IV-a, Școala generală nr. 111,* Nelu Pălărianu *și* Daniel Costache *dintr-a VI-a, numai că la Școala generală nr. 188), au găsit pe strada lor trei pisoi mici de tot. Nici nu puteau să meargă de mici ce erau. Le-a fost milă de ei și i-au luat de-acolo. Numai că ei stau la bloc și cum părinții nu le-ar fi dat voie să-i ducă în casă, nu știau ce să facă. Dar... noroc de-o idee: «Ce-ar fi dacă le-am construi o căsuță numai a lor?» a zis unul. Și le-au construit un «apartament» cu trei camere, înjghebat din cîteva cărămizi și-o bucată de tablă. Și după ce au «mobilat» camerele cu niște bucăți de blană și stofă i-au instalat pe locatari în el. Au făcut rost și de-o farfurie ciobită și-n fiecare zi i-au hrănit cu lapte, pîine și alte resturi de mîncare adusă de prin casele lor. Și de atunci îi îngrijesc și-i păzesc în fiecare zi, în timpul lor liber.*

«Am făcut și noi ce-am crezut că-i mai bine și mai frumos, mi-au spus ei. Ne-am străduit să dăm o mînă de ajutor unor ființe care încă nu se puteau hrăni și apăra singure, gîndindu-ne că atunci cînd vor ajunge mai mari, s-or găsi oameni buni, care să le ia pe la casele lor. Tu ce crezi, am făcut bine? Da? Adevărat? Atunci spune-ne dacă nu cumva o să ne certe cineva că am ocupat cu căsuța protejaților noștri un loc din spatele blocului. Însă să știi că-i mic de tot locul acela și ascuns lîngă un gard, și noi credem că n-ar putea să deranjeze pe nimeni».

Asta-i tot. Vă cer scuze că v-am întrerupt din preocupările voastre. Dar ce văd! Mi se pare că v-ați supărat. Într-adevăr, între timp vrabia a zburat de pe gard, iar albina a reușit să iasă pe fereastră. Îmi pare rău... A, nu sînteți supărați pe mine, ci pe voi!... Nu prea vă înțeleg, totuși parcă încep să mă bucur...

Olguța

LENINGRAD

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

DE VIRGILIU RADULIAN

PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR,
ADJUNCT AL MINISTRULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Am fost, nu de mult, oaspete al orașului ce poartă cu mîndrie și aleasă demnitate numele marelui Lenin. Așezat în apropierea Balticii orasul de pe Neva a fost întemeiat cu aproape trei secole în urmă, în anul 1703, începutul fiind făcut prin construirea, de către Petru cel Mare, a fortăreței Petropavlovsk. Ridicat pe cele mai mult de o sută de insule, unite prin peste 600 de poduri de oțel și piatră, străbătut de mulțimea canalelor, orașul a fost și este denumit, nu fără temei, «Veneția Nordului». Neva cea puternică i-a dăruit acest renume. Trăgîndu-și izvoarele din lacul Ladoga, după ce-și poartă apele bogate prin toată întinderea orasului, acoperind a șasea parte din suprafata lui, ea și le varsă — nu departe — în golful Finic, purtînd pe undele ei nenumărate vase, mărginind cheiuri de granit și piatră scăldînd unul dintre cele mai mari porturi fluviale ale Europei. Nu numai Neva dă orașului un pitoresc aparte. Împrejurimile sînt, de asemenea pline de tainic farmec. Peisajul nordic, cuprinsul nesfîrșit de un verde umed și crud al pajiștilor pădurile de mesteceni și brazi învăluite în aburi de ceață, licărul apelor dau acestor meleaguri un colorit propriu. Și cînd te gîndești că se află la aceeași latitudine cu Groenlanda cea veșnic înghețată!

Leningradul este unul dintre cele mai frumoase orase ale lumii. Constituie un monument impunător în care natura, istoria și cultura și-au dat în chip fericit mîna răspîndind cu dărnicie opera lor într-un cadru arhitectural de neasemuită eleganță, pe care numai miracolul nopților albe îl poate egala.

Fiecare oraș are istoria, tradițiile, particularitățile sale. Prin ce se distinge Leningradul, ce-l face măreț și unic? Dintre multele sale însușiri aleg pe cele care par a-l exprima cel mai bine: leagăn al revoluției, oraș erou, centru al culturii

(Continuare în pag. 8-9)

Crucișătorul «Aurora».

Leningradul, leagăn al revoluției

10 Km BACĂU
VASLUI 76 Km
TRAIAN
U NOU 2 Km

Descoperirile lui EMIL

PĂMÎNT-LUNĂ la VOLAN

Așezat lîngă volan, numai ochi și urechi, Emil stătea gata să-și noteze impresiile în bloc-notes, să întrebe, să descopere lucruri noi, să cunoască. Un adevărat reporter.

M-a fixat cu privirea:

— Ar fi trebuit să iau o pietricică în gură.

— Pe șosea sînt multe.

— Nu-i igienic...

Emil și-a ridicat brusc capul, devenind sobru. Autobuzul trecea printr-o nouă localitate și băiatul trebuie să fie foarte atent. **DRAGI CITITORI ÎNCEPÎND CU ACEST NUMĂR DE REVISTĂ, O SĂ STRĂBATEȚI ADESEA CU EMIL ȚARA ÎN LUNG ȘI-N LAT, CUNOSCÎND FAPTE INTERESANTE, OAMENI MINUNATI**

Ne aflăm pe șoseaua Vaslui-Bacău

Arcul de asfalt și de piatră al șoselei se deschide pe locuri bătute de oștile lui Ștefan cel Mare și se închide încoace, la Bacău, în pragul celei de-a treisprezecea hidrocentrale de pe Bistrița.

De la Fundul Tutovei în sus, serpentine spectaculoase amintesc într-un fel de Valea Prahovei, numai că aici dăinuiesc păduri de fag și stejar, nu de brad.

Emil și-a notat încă de la început numele omului de la volan, în uniformă albastră: Constantin Săraru.

A observat că petlițele de la guler sînt tot albastre, un albastru mai deschis.

A întrebat:

— De ce au două dungi galbene?

— Sînt șofer pe autobuz! a venit răspunsul.

— Asta înseamnă un fel de grad?

— Fără îndoială. Și încă de răspundere. Altfel, n-aș fi putut face aproape un milion două sute de mii de kilometri la volan.

— De trei ori distanța Pămînt-Lună!

— Cam așa. Nu întotdeauna însă distanța parcursă cu mașina înseamnă totul, a spus Constantin Săraru.

Avea dreptate. Aceasta ne-a amintit de un alt șofer, bucureștean, de la o stație de salvare, pe care îl cunoscusem cu două zile în urmă. «Nea Micu» — așa-i zice toată lumea. E și acesta un semn de prețuire, de stimă. Și nu-i de mirare, dacă se are în vedere fie și un singur fapt petrecut în februarie.

● Șoferița Maria Pavel

Telefonul de pe masa dispecerului de serviciu suna alarmant. Convorbirea fusese scurtă. O mamă din Belciugatele era pe cale să-și piardă viața. Avea nevoie urgentă de o intervenție chirurgicală, la o clinică de specialitate. De la celălalt capăt al firului, se ceruse urgent **SALVAREA**, acea mașină albă care are trecere liberă, cu ea omul de la volan se strecoară în cea mai mare viteză. Aceasta, cînd condițiile atmosferice sînt normale. Dar acum, pe străzi spulbera zăpada, se ridicau nămeți de la o clipă la alta.

— E viscol mare, a spus dispecerul, nu poate decola nici un avion. Nici elicopterul. Mașina pe care am trimis-o nu s-a mai întors, s-a înzăpezit. Acum se cere un voluntar. Cine vrea să plece?

De dispecer s-a apropiat Ion Micu.

— Plec eu!

A urcat repede la volan. Alături de el, asistentul medical.

Deasupra, pe mașină, becul roșu a prins să pulseze ca o inimă.

Au urmat ceasuri grele de înfruntare cu drumul înzăpezit, cu viscolul. O mașină cu plug greu le-a deschis drum dincolo de barieră. Apoi, făcînd pîrtie cu lopețile, au înaintat metru cu metru. Lopețile lor s-au întîlnit undeva în cîmp cu alte lopeți — ale celor din Belciugatele. Săriseră cu mic cu mare să deschidă drum, să primească mașina albă .

— Drumul la întoarcere a fost probabil și mai greu, a spus Constantin Săraru.

— Dar mama a fost salvată!

— Pe astfel de mașini se cer oameni cu reflexe excepționale, cu sînge rece — se întîmplă să transporte și oameni scoși din foc — să întrunească calități de șofer și de brancardier. De altfel soferia e o treabă bărbătească.

Emil s-a gîndit la nea Micu — e mărunțel, tăcut.

Nu l-a răbdat inima:

— O fi treabă bărbătească, dar statisticile arată că șoferițele fac mai puține accidente de circulație.

— Așa se pare. Dar cunoști vreo șoferiță?

Nu numai că cunoștea (o întîlnise în ziua cînd plecase din București), dar Emil îi luase și un scurt interviu:

— Numele dumneavoastră? i s-a adresat el politicos.

— Maria Pavel.

— Șoferiță...

— Pe autobuzul 31 — B — 7173.

— De cînd la volan?

— Cincisprezece ani și mai bine.

— Mecanica v-a plăcut de cînd erați elevă, nu-i așa?

— Nu. Mai tîrziu m-am hotărît. Și nu regret, îmi iubesc mult meseria. Cere o deosebită atenție. Și răspundere.

— Aveți vreun copil?

— Da. Viorel, e în clasa a IX-a.

— Și el tot șofer se face, nu-i așa?

— Nu, geolog. Așa zice, deocamdată.

*

De la Constantin Săraru ne-am luat rămas bun la Bacău.

● Pe serpentine, în creierul munților și..

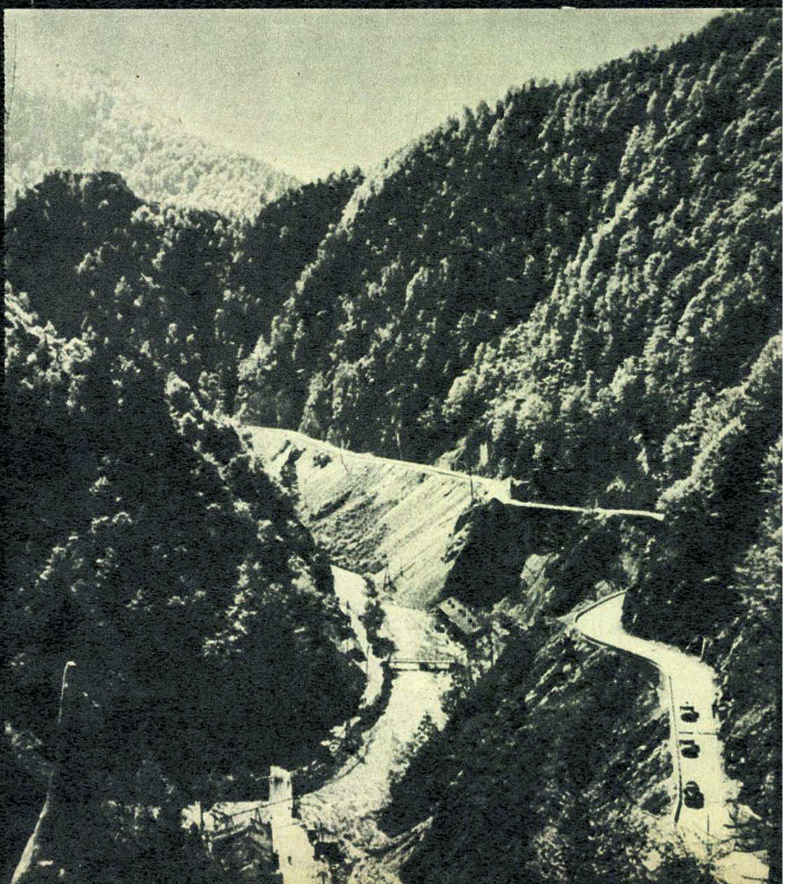

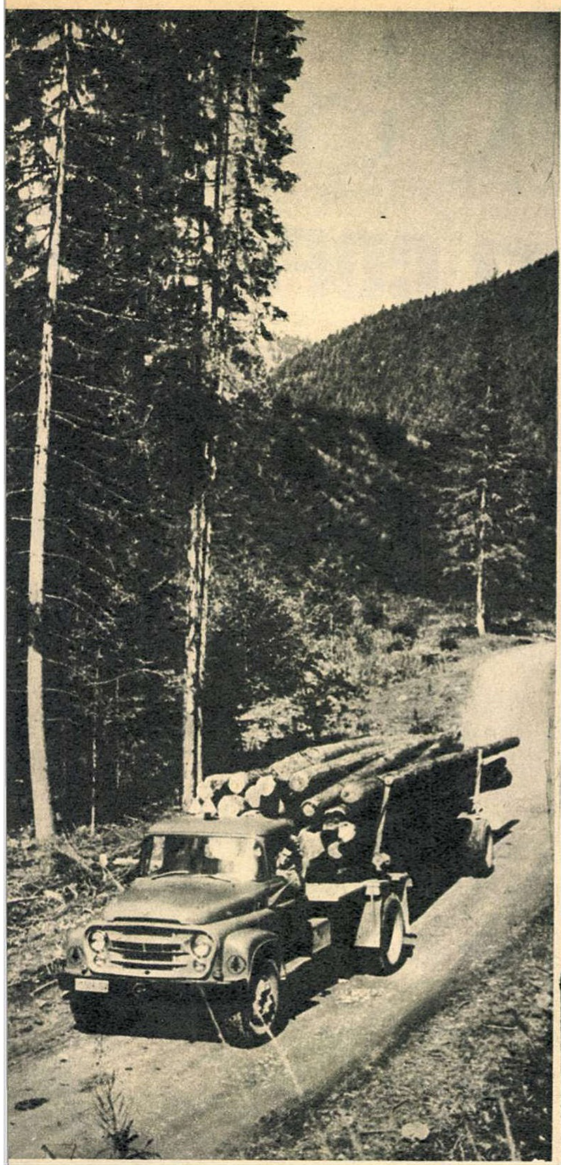

● ...pe drumuri grele de pădure

N-am făcut însă decît cîțiva pași și Emil s-a întors din nou la el:

— Aș vrea să vă mai întreb ceva. Pe drum, aproape de Siret, am întîlnit autocamioane încărcate cu porumb cules acum. Din cabina unuia, un șofer v-a făcut cu mîna și rîdea.

— Dumitru, fratele meu! Lucrează la o fermă.

— Și de ce n-ați oprit?

— Nu era stație. Călătorul trebuie să ajungă la timp la destinație. Cu fratele meu mă văd diseară, acasă.

După această ultimă explicație, ne-am despărțit. Nu însă și de pasionanta călătorie a celor de la volan — îndrăgostiți și de pădure. De Niculae Vîrlan, căruia i s-a încredințat cinstea să aducă direct din uzină, de la Brașov, «Bucegi»-ul nou nouț pe care lucrează în exploatări forestiere; de Vasile Herghea, neîntrecut stăpîn al volanului: a străbătut mai bine de un milion de kilometri numai pe drumuri grele de pădure; la Cleja, pe plaiurile Bistriței în Vrancea. O pasiune de-o viață, întrunind deopotrivă sentimentul de responsabilitate și cutezanță.

AL. DINU IFRIM

cupa „FAIR-PLAY-CUTEZATORII”

ROZETA SĂPTĂMÎNII

De-abia a apărut regulamentul noului nostru concurs și la redacție am și primit cîteva zeci de scrisori în care corespondenții noștri ne descriu diverse fapte de fair-play la care au fost martori. Dintre aceste scrisori, mai interesantă ni s-a părut cea a elevului **JORJ BUTAN** din comuna *Mărășești*, satul *Pădureni (Vrancea)*. O reproducem mai jos:

„Într-o zi de iulie însorită, la marginea satului, pe malul Siretului, acolo unde rîul are apa lină și adîncă, era mare zarvă. Tocmai se apropia momentul cînd profesorul de educație fizică trebuia să dea startul în concursul de natație organizat de școala noastră. Și, în sfîrșit, un fluier. Prima grupă de concurenți, formată din 5 elevi, a luat startul. Între concurenți a început o luptă dîrză. După cîteva secunde, elevul Simion Mihalcea a trecut în frunte. Mai mult ca sigur, el avea să cîștige. Dar, deodată ...Trecuseră de mijlocul distanței cînd al doilea concurent, elevul Victor Gîrleanu, a scos un «au» disperat și a început să se scufunde (poate din cauza unui cîrcel, poate de oboseală...) Sandu a întors fulgerător capul. A văzut doar o mînă care încerca să se agațe de ceva. Brusc s-a întors. S-a scufundat și și-a scos colegul la suprafață. Apoi luptîndu-se din greu cu el, l-a adus pe mal, dar... a pierdut locul I în grupă. Fapta sa însă a fost cu mult mai presus decît doritul loc I.”

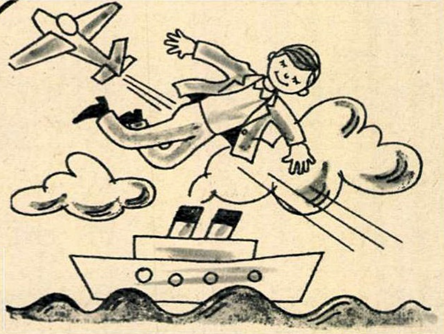

Despre vis

de **MIRCEA SÎNTIMBREANU**

Că știți visa și că o puteți face cu ochii deschiși, nu încape îndoială. Aș spune chiar că printre multele materii ale orarului vostru, visul este «materia materiilor». Învățați pentru ziua de mîine — adevărata voastră zi de naștere — și cărăușul cel mai fidel pentru această dimensiune este tocmai visul. Mai știu însă că unii dintre voi lasă să atîrne dîrlogii visării și calul acesta înaripat începe să cabreze, să o ia razna, să bată pasul pe loc, și, fără să vă dați seama, vă pomeniți călărind, copilărește, pe o coadă de mătură.

Un exemplu, pe al cărui purtător eu îl cunosc foarte bine și al cărui reportaj îl voi însăila în rîndurile care urmează, va lămuri — nădăjduiesc — lucrurile.

Băiatul stătea pe o bancă, singur în curtea școlii, mîngîiat de soarele retrospectiv al dimineții de octombrie. De cîteva minute luase din nou în primire oglinjoara de buzunar. Era mulțumit. Îndeosebi de freză. Ce-i drept, cu privire la puful de mustăcioară ce îi voala buza de sus nu își precizase încă poziția.

Dimineața era pură, răcoroasă, și băiatul simțea în adîncul ființei sale o energie subtilă, atotcuprinzătoare, care îl înălța ca un resort intim. Visa cu ochii deschiși. Iată, acum era la înălțimea avionului care brăzda cerul cu o dîră eufonică.

— Și eu o să mă fac aviator, voi zbura pe toată planeta. Decolez dimineața de la Băneasa și, dacă vreau, într-o oră sînt în Japonia. Băneasa — Australia — Polul Nord și gata! Imediat lîngă Laponia e și Japonia...

Un camion își hodorogea încărcătura pe caldarîmul străzii.

— Eu dacă vreau o să pilotez o mașină de curse. Ah, să simți sub talpa piciorului carburatorul cu miile lui de cai putere. Esențialul este sîngele rece cu care ții în mîini ambreiajul...

Nu departe, o bărcuță de hîrtie eșuată de la ultima ploaie se furișa umilă spre gura canalului.

— Cu astea se joacă puștii. Eu am să mă fac un lup de mare veritabil. Am să colind toate mările și oceanele. Vira ancora! Ies din Marea Neagră și din Bosfor am si intrat în Oceanul Pacific. Ah, să plutești spre insula Spitzberg și mai la Nord spre Honolulu, de unde se văd toate piramidele de pe Valea Rinului.

Băiatul visa, plutea, se înălța și legănat de vise nici măcar nu bănuia că rămînea ancorat în mlaștinile semidoctismului și ale inculturii. Oglinjoara de buzunar nu arăta aceasta.

Suna de intrare pentru o nouă oră. Copiii se îmbulzeau spre clase. Intrau în propriile lor, în adevăratele lor vise și în adevărul viselor lor...

Și în acest timp, eroul nostru rămînea să-și precizeze poziția față de propria mustăcioară. Și o visa proiectată pe mapamond...

SOARE
PENTRU TOȚI COPIII LUMII

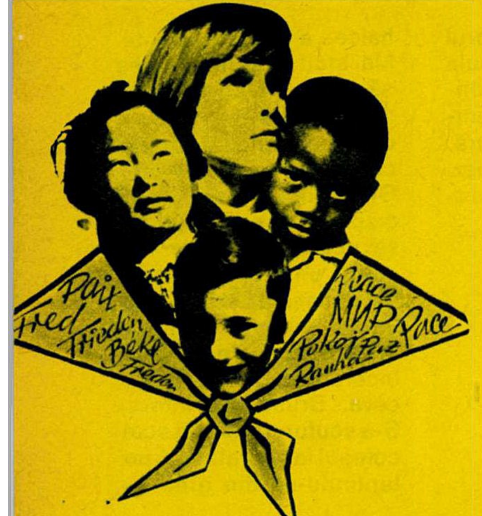

În aceste frumoase zile de toamnă, în aceste zile ale copilăriei noastre fericite, acum cînd se împlinesc 10 ani de la proclamarea de către O.N.U., la 20 noiembrie 1959, a **DECLARAȚIEI DREPTURILOR COPIILOR**, gîndurile celor mai tinere vlăstare ale României socialiste se îndreaptă, cu sentimentul unei profunde stime și prietenii, către toți copiii lumii.

Acest sentiment, pe care îl nutrim zi de zi pentru toți cei de o seamă cu noi, ce reprezintă, pe toate meridianele, speranța și viitorul umanității, face parte din tezaurul moștenit de la părinții noștri, face parte din lumina anilor pe care îi trăim.

Zilele petrecute în tabere, la întreceri sportive ori festivaluri artistice internaționale, corespondența pe care mulți dintre noi o purtăm cu copii din alte colțuri ale lumii, noutățile pe care le aflăm zilnic la radio, la televiziune, în cărți și reviste, fac ca acești prieteni din zări îndepărtate să ne fie foarte apropiați nouă, cu preocupările lor, cu portul și obiceiurile lor pitorești, cu tot ce are mai bun și mai plin de făgăduinți copilăria.

Trăind în epoca marilor înnoiri prin care trece bătrînul nostru pămînt românesc, închinîndu-ne munca, jocul, visele — iubirii de țară și idealului de viață comunist, simțim cu îndreptățită mîndrie cum, prin grija ce ne-o poartă întregul popor, prind viață cu temeinicie fundamentalele drepturi ale noastre, ale copiilor. Cele 10 principii ale Declarației adoptate în 1959 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite reprezintă o minunată corolă, ale cărei petale viguroase primesc neîntrerupt sevă din dragostea și exigența cu care sîntem crescuți și educați.

«Pentru înflorirea armonioasă a personalității sale, copilul are nevoie de dragoste și înțelegere» — spun paragrafele istoricei Declarații. Și tot ele adaugă: *«Copilul trebuie să beneficieze de o educație care să contribuie la cultura sa generală și să îi permită, în condiții de egalitate a șanselor, a-și dezvolta facultățile, judecata personală și sensul responsabilităților morale și sociale și de a deveni un membru util al societății.»* Adînc înrădăcinate în societatea noastră socialistă, asemenea principii, amplificate prin Declarația adoptată în 1964 de același înalt for al O.N.U., la propunerea țării noastre, sînt suportul temeinic al dezvoltării unei tinereți a lumii devotată idealurilor păcii și progresului, crescută în spiritul respectului reciproc, al prieteniei și stimei pentru valorile spirituale ale celorlalte popoare.

Floarea tinereții lumii crește încrezătoare în viitor. Știm însă că, în plin secol al ciberneticii și cuceririi cosmosului, milioane de copii rămîn astăzi analfabeți sau suferă de foame, că războiul mai pîrjolește ca un coșmar fața pămîntului. Principiile conținute în Documentele privind drepturile și menirea tinerei generații a lumii sînt deopotrivă izvor de speranță și îmbărbătare. Nu e departe vremea cînd fiii tuturor meridianelor se vor bucura, asemenea nouă, în tot mai înalt grad, de soarele demnității și fericirii.

Cutezătorii

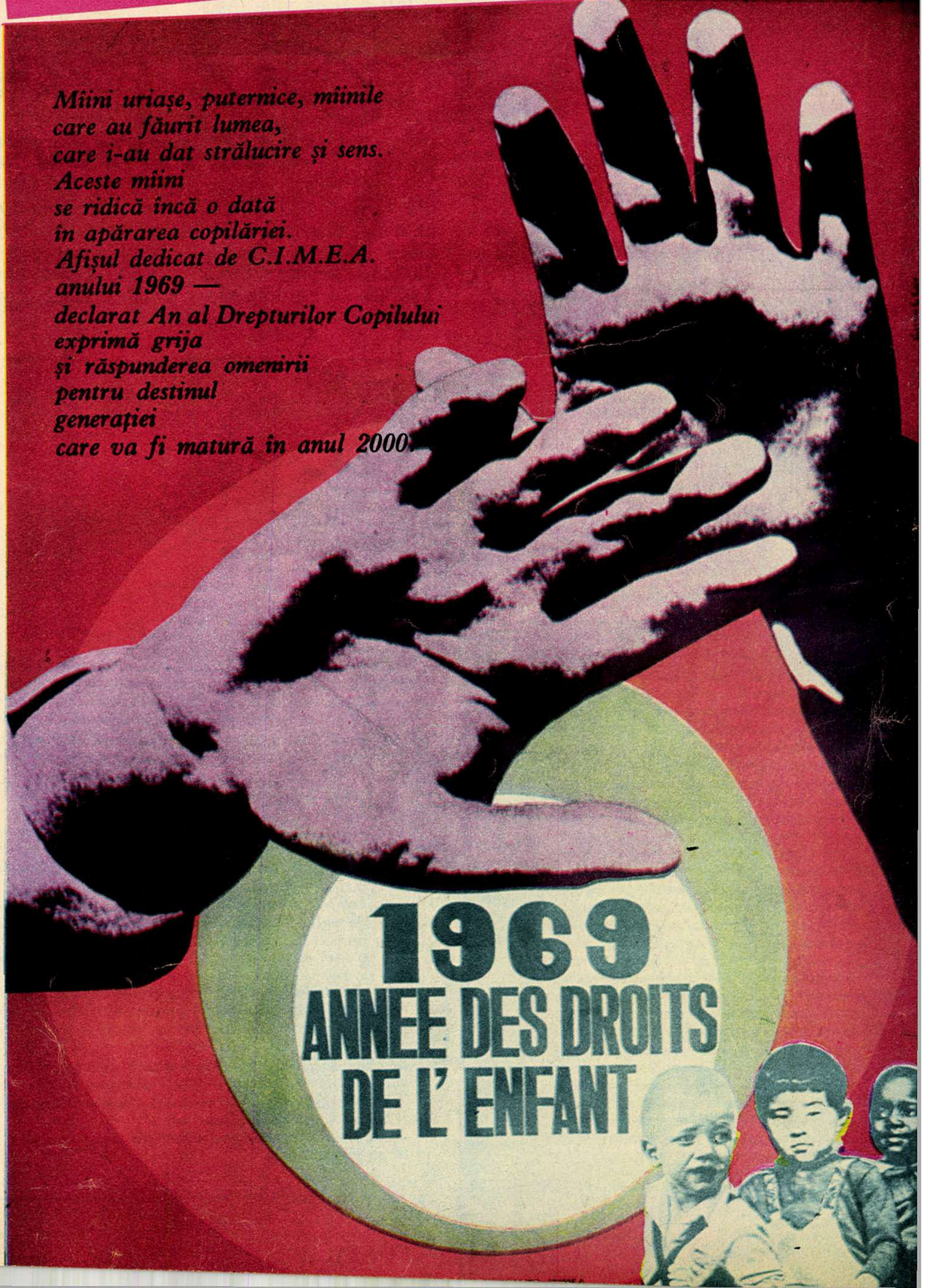

Mîini uriașe, puternice, mîinile
care au făurit lumea,
care i-au dat strălucire și sens.
Aceste mîini
se ridică încă o dată
în apărarea copilăriei.
Afișul dedicat de C.I.M.E.A.
anului 1969 —
declarat An al Drepturilor Copilului
exprimă grija
și răspunderea omenirii
pentru destinul
generației
care va fi matură în anul 2000.

CALEIDOSCOP

● *Una din primele tabere internaționale* C.I.M.E.A. a avut loc la Artek, în anul 1963. Au participat 27 de organizații, totalizînd 1 500 de copii veniți din Europa, Asia, Africa și America Latină.

● *Jocurile de la Turku.* Sub această denumire a fost organizată o competiție a jocurilor pionierești în Finlanda. Au luat parte 5 270 copii și educatori, competiția desfășurîndu-se sub semnul educației în spiritul păcii și prieteniei între toți copiii lumii.

● *Pionierii argentinieni* sărbătoresc în fiecare an «zilele păcii», într-un mod original. Ei trimit copiilor din întreaga lume mesaje închise în sticle pe care le aruncă în mare.

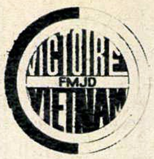

Victoria Vietnamului *este o insignă pe care a răspîndit-o C.I.M.E.A., chemînd toate organizațiile membre să-i ajute pe copiii vietnamezi loviți crunt de război. Alături de toate popoarele dornice de pace, C.I.M.E.A. își face auzită vocea, cerînd încetarea agresiunii imperialiste americane, pentru restabilirea păcii în Vietnam.*

Reprezentanții țărilor participante la «Tetratlonul prieteniei» ținînd cupele care s-au schimbat între echipe.

PACE ȘI PRIETENIE — iată deviza uneia din taberele internaționale din Republica Democrată Germană. De altfel imaginea din fotografie este elocventă.

Schimb de insigne — început de prietenie

MIKIS THEODORAKIS

Vă aduceți aminte de cîntecul lui Zorba din filmul «Zorba grecul»? Autorul cîntecului, Mikis Theodorakis, a atras atunci atenția opiniei publice mondiale asupra sa.

Mikis Theodorakis are 35 de ani și meritul de a fi contribuit prin creația sa muzicală la o adevărată renaștere a melosului popular grecesc.

Imnul C.I.M.E.A. al cărui autor este Theodorakis, răsună astăzi la multe întîlniri internaționale ale copiilor și tineretului, constituind o dovadă a atitudinii sale de militant pentru libertate și progres.

IMN

Muzica:
MIKIS THEODORAKIS

Versuri: CSANÁDYJÁNOS
Versiunea română: PETRE GHELMEZ

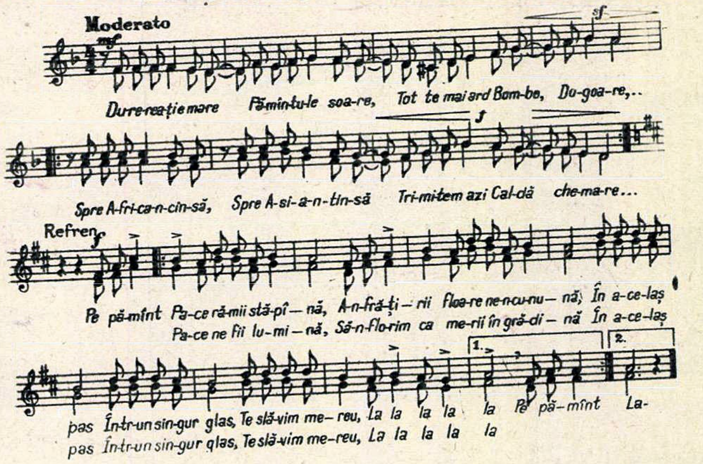
Moderato
mf
sf
Du-re-ra-ție mare Pă-mîn-tu-le soa-re, Tot te mai ard Bom-be, Do-goa-re,..
f
Spre A-fri-ca-n-cin-să, Spre A-si-a-n-tin-să Tri-mi-tem azi Cal-dă che-ma-re...
Refren
f
Pe pă-mînt Pa-ce ră-mii stă-pî — nă, A-n-fră-ți — rii floa-re ne-n-cu-nu — nă; În a-ce-laș
Pa-ce ne fii lu-mi — nă, Să-n-flo-rim ca me-rii în gră-di — nă În a-ce-laș
1.
2.
pas Într-un sin-gur glas, Te slă-vim me-reu, La la la la la Pe pă-mînt La-
pas Într-un sin-gur glas, Te slă-vim me-reu, La la la la la

Un moment în tabăra internațională de pe malul mării, de la Costinești.

La a XIII-a ediție a Tetratlonului atletic internațional al prieteniei de la Moscova, echipa de pionieri și școlari a României a obținut rezultate bune.

C.I.M.E.A. — COMITETUL INTERNAȚIONAL AL MIȘCĂRILOR DE COPII ȘI ADOLESCENȚI, DE PE LÎNGĂ F.M.T.D.

C.I.M.E.A. a fost creat la 15 februarie 1958 în baza unei hotărîri a Comitetului Executiv al Federației Mondiale a Tineretului Democrat, întrunit la Budapesta, ca un comitet special care se ocupă de organizațiile de copii.

C.I.M.E.A. își are sediul la Budapesta. Organizații de pionieri din unele țări socialiste, precum și organizatii de copii dintr-o serie de alte țări sînt membre ale C.I.M.E.A., care de altfel întreține, relații prietenești, de colaborare cu organizațiile de copii de pe toate continentele.

Scopul acestui comitet este de a favoriza educarea copiilor și adolescenților în spiritul nobilelor idealuri ale păcii, prieteniei și înțelegerii reciproce, al progresului social, independenței naționale și democrației.

Comitetul contribuie la organizarea unor schimburi de experiență între diferite organizatii de copii, la formarea cadrelor care se ocupă de activitatea în rîndul copiilor.

C.I.M.E.A. organizează întîlniri, seminarii, schimburi de delegații pentru studierea problemelor copiilor și a adolescenților, organizează tabere internaționale, competiții sportive și expoziții cu lucrări ale copiilor, diferite concursuri internaționale pentru copii etc.

Organizația pionierilor din țara noastră este membră activă a C.I.M.E.A. și a participat la o serie de acțiuni și manifestări cu caracter internațional, inițiate de aceasta: «Tetratlonul prieteniei», tabere internaționale, concursurile de desen «Cum văd eu lumea» și de creație literară — «Soare pentru toată lumea» și «Vocația mea viitoare» — festivalul artistic «Cavalcada prieteniei» (Franța) etc.

Organizația pionierilor din R.S. România își propune să organizeze în țara noastră, în vara anului 1970, o conferință și o expozitie internatională pe tema «Copilul în fata dezvoltării tehnicii» — sub auspiciile C.I.M.E.A. La conferința jubiliară a C.I.M.E.A., din noiembrie a.c., cînd se împlinesc 10 ani de la adoptarea de către O.N.U. a Declarației drepturilor copiilor, va participa, de asemenea, o delegație a Consiliului Național al Organizației Pionierilor, în frunte cu tovarășul Virgiliu Radulian, președintele Consiliului.

REFREN
Pe pămînt, pace
rămîi stăpînă,
A-nfrățirii floare
ne-ncunună;
În același pas,
Într-un singur glas
Te slăvim mereu
La... la... la!.. la...
Pe pămînt, pace
ne fii lumină,
Să-nflorim ca merii
în grădină;
În același pas,
Într-un singur glas
Te slăvim mereu
La... la... la... la...

Spre zarea albastră,
Din inima noastră
Pornește-n zbor
Vie speranță;
Un cîntec minunat
În juru-i ne-a chemat,
Se-nalță plin
De cutezanță.

REFREN: Același

CĂSUȚA CU ADRESE

Pentru cititorii noștri care doresc să corespondeze cu copiii de peste hotare, publicăm aceste adrese:

R.S. CEHOSLOVACIA
Alena Vondračhova — 15 ani
Čechova 722
Hradec Králové I
ČSSR

Ученики 7-ого класса
Архангелская область
Котласский р-н
Ст Сольвычегодск, шк 91, Совет
дружбы СССР

ITALIA
Borella Donatella — 12 ani
Via G. Garibaldi nr. 36
Camponogara V E 30010

SUEDIA
Susanne Ahlquist
Osac Lundgrens Väg, S 43500
Mölnlycke, Sweden
(în limba engleză)

R.P. UNGARIA
Olah Maria
Dunaszekcsö
Tinodi ut 5
Magyarorszag

(URMARE DIN PAG. 3)

LENINGRAD

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE DE VIRGILIU RADULIAN

PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR,
ADJUNCT AL MINISTRULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Și mai presus de toate, și tocmai datorită celor de mai înainte, orașul lui Lenin.

LENINGRADUL — LEAGĂN AL REVOLUȚIEI

Încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea orașul devenise centru puternic al mișcării revoluționare din Rusia, mai întîi a decembriștilor (piața decembriștilor amintește și astăzi de evenimentele din acel timp), apoi a democraților revoluționari din rîndurile cărora cei mai de seamă — Belinski, Herțen, Cernîșevski, Dobroliubov — au trăit, au scris și au luptat pentru cauza progresului și a poporului în aceste locuri. Tradițiile și gloria orașului sînt legate însă, mai ales, de numele celui mai mare revoluționar, al lui Vladimir Ilici Lenin. Odată sosit aici, în august 1893, Lenin a preluat conducerea cercurilor revoluționare și a trecut, cu ani mai tîrziu, la pregătirea revoluției. Nu departe de oraș, monumentul de la Razliv, coliba în care s-a adăpostit și a muncit Lenin, stă mărturie și astăzi a energiei și pasiunii revoluționare a celui care a fost conducătorul proletariatului.

Vedere de pe Neva.

Aici, la Petrograd, în noaptea de 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 a izbucnit insurecția muncitorilor și soldaților; tot de aici s-au răspîndit în lume, cu o zi mai tîrziu, ideile istoricei chemări «Către cetățenii Rusiei», prin care se anunța triumful revoluției proletare. O eră nouă începea în istorie. Iar începutul era legat de acest oraș, orașul și revoluția, de cel care le-a conferit gloria; V.I. Lenin.

Multe sînt monumentele și locurile care amintesc de zilele revoluției, de munca însuflețită a conducătorului ei. Leningradul păstrează nesterse, cu venerație aceste amintiri. Legănîndu-se mîndru pe apele Nevei, ancorat lîngă cheiurile de granit, crucișătorul «Aurora», al cărui nume legendar a intrat de acum în istorie, de pe bordul său fiind trase salvele de tun care au vestit izbucnirea revoluției, este astăzi unul dintre cele mai des vizitate muzee ale orașului. La fel, gara finlandeză, unde Lenin a fost întîmpinat de muncitorii Petrogradului. Iată și piața Palatului de iarnă, ultimul loc de refugiu al vrăjmașilor proletariatului, cucerit în noaptea insurecției de muncitori și soldați. Iată și Smolnîi, clădire sobră în stilul clasic al renașterii, ridicată pe la mijlocul veacului al XIX-lea de vestitul arhitect Rastrelli. Această fostă școală de fete a aristocrației devenise în acele zile Statul major al revoluției. Pe coridoarele pe care pășim acum în liniște era în octombrie 1917 un neîntrerupt freamăt: veneau și plecau, îndeplinind ordinele de luptă gărzile roșii, muncitorii, soldații, marinarii. De aici conducea Lenin revoluția. Sala în care a răsunat glasul său rostind «Decret asupra păcii» cabinetul de lucru, totul este păstrat cu grijă. Vizitînd aceste relicve ale istoriei, înțelegi mai deplin măreția, simplitatea și dîrzenia celui care a fost Lenin, înțelegi de ce acest oraș a primit și păstrează cu venerație numele lui, de ce tocmai el a fost leagănul revoluției.

LENINGRADUL - ORAȘ EROU

Consecvent și credincios tradițiilor sale revoluționare, Leningradul a fost și-n anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei în primele rînduri ale luptei împotriva cotropitorilor. Încercuit de trupele fasciste din septembrie 1941 pînă-n iarna anului 1943, Leningradul a rezistat eroic și n-a fost înfrînt. El nici nu putea fi înfrînt. În acele zile se mai păstra un singur drum de legătură cu restul țării, «Drumul vieții», peste lacul Ladoga, în cea mai mare parte a timpului blocat de ghețuri. Pe acest drum plecau cu săniile răniții, bătrînii, bolnavii. Nici un leningrădean apt de muncă sau de luptă n-a pășit însă pe acest drum. Toți locuitorii orașului — tinerii și chiar copiii n-au fost mai prejos decît ei — au luptat cu eroism fără seamăn împotriva vrăjmașului pentru orașul lor, pentru orașul lui Lenin. În timpul celor peste 900 de zile ale blocadei, înfruntînd dîrz dușmanul, peste 600 000 fii ai orașului au pierit, dar orașul a învins.

Despre toate acestea, despre lupta dusă cu bărbăție vorbesc emoționant exponatele din muzeul Leningradului. Dintre ele, jurnalul Taniei Saviceva, o fetiță de numai 10 ani, impresionează puternic. Scrisul neregulat pe care frigul și foamea l-au chinuit, cu stîngăcia și sinceritatea atît de tragic încercate de copil, redă în numai cîteva pagini impresionanta epopee a acelor zile. În ultimele file ale jurnalului ei, Tania a scris: «Azi a murit bunica — 25 ianuarie 1942», «Azi a murit sora Leoșka, 17 martie 1942, ora 5 dimineața», «Azi a murit Vasia, 13 aprilie 1942, ora 2 noaptea», «Azi a murit unchiul Lioșa, 10 mai 1942» și zguduitoarea însemnare... «Azi a murit mama 15 mai 1942. Am rămas singură». Găsită de o patrulă comsomolistă, Tania a fost trimisă pe «drumul vieții» spre întinsul țării, dar n-a rezistat, murind pe drum.

Din rîndurile copiilor și tinerilor mulți au participat alături de părinții lor la luptă, cu arma în mînă. Leningradul are și pionieri eroi.

Pentru eroismul său în lupta cu dușmanul orașul a primit ordinul Lenin și titlul de oraș erou un titlu de glorie, cîștigat pe cîmpul de luptă de copiii și tinerii, de bărbații și femeile, de ostașii și muncitorii Leningradului.

LENINGRADUL - ORAȘ AL CULTURII ȘI TINEREȚII

Strălucitor tezaur de artă și cultură, Leningradul păstrează amintirea marilor săi creatori și-i cinstește pe cei care ieri și astăzi i-au adăugat și-i adaugă noi frumuseți.

Mari savanți ca Lomonosov, Mendeleev și Secenov au fost fiii orașului, precum și scriitori și poeți de rangul lui Gogol, Lermontov, Turgheniev sau Nekrasov, compozitori de seamă care au creat minunate opere de artă, cum a

Coliba lui Lenin de la Razliv, reconstituită într-unul din parcurile orașului.

fost Ceaikovski, Glinka, Musorgski, Rimski Korsakov, pictori celebri care au îmbogățit cu pînzele lor galeriile orașului. Așa au fost Briulov, Fedotov, Repin. Frumosul Bulevard Nevski Prospekt care unește Palatul amiralității cu gara Moscova și pe care pășea cîndva gînditor, rostindu-și versurile, unul dintre cei mai mari poeți ai lumii, înflăcăratul Pușkin, este și astăzi locul preferat de promenadă al iubitorilor de cîntec și poezie. Pe cheiul rîului Moika, casa muzeu Pușkin cinstește memoria celui care a dăruit orașului versuri nepieritoare.

Sculptura se bucură de mare prețuire în acest oraș al artelor. Statuia lui Petru cel Mare călare maiestuos și-n plin avînt, exprimă parcă măreția și cutezanța celui care a fost întemeietorul orașului. Lui, «Călărețului de aramă», i-a dedicat Pușkin versurile sale celebre. În timpul războiului statuia a fost complet acoperită cu saci de nisip și pămînt pentru a o feri de distrugeri. Nici monumentele arhitectonice, cu care orașul este presărat la tot pasul nu sînt mai prejos. Palatul amiralității (în vîrful căruia atrăjuiește o corabie aurită de 2 metri, indicînd direcția vîntului) catedrala Alexandr Nevski, Palatul de marmură Bursa maritimă, Palatul de iarnă sînt numai cîteva dintre ele, lăsînd să treacă în fața privirilor secole cu tot ceea ce au putut ele da mai desăvîrșit din punct de vedere artistic și arhitectural.

Leningradul este și orașul muzeelor, dintre toate impunîndu-se renumitul Ermitaj, cel mai mare din U.R.S.S. Compozițiile sînt aranjate în 300 de săli, iar avuția sa artistică, inestimabilă cuprinde 2 300 000 opere de artă, dintre care 14 000 picturi, 12 000 statui, 600 000 gravuri și desene, peste 1 000 000 piese numismatice.

Acesta este Leningradul, oraș al artei, oraș al revoluției, al civilizației și culturii socialiste.

Gara «Finlanda» din Leningrad.

Călărețul de aramă — monumentul lui Petru I.

От голода гибли мужчины, женщины, дети, гибли целые семьи. Об одной из таких трагедий свидетельствует дневник 10-летней ленинградской девочки Тани Савичевой.

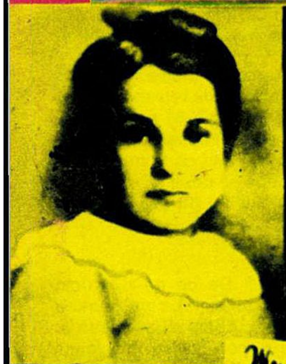

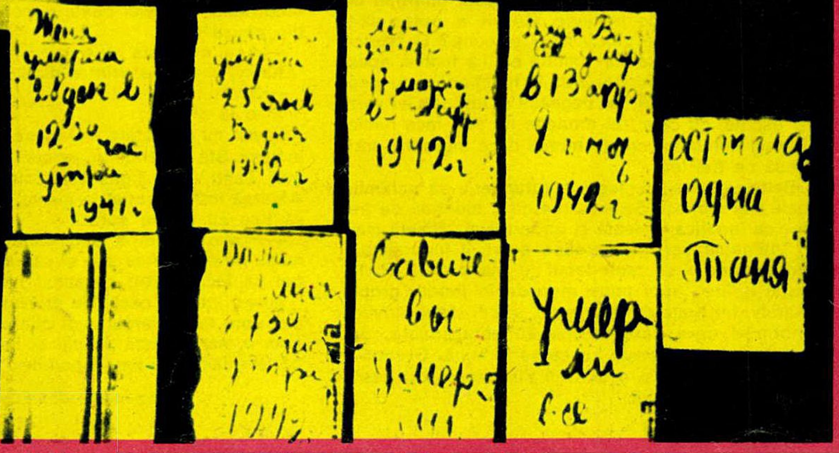
Женя умерла 28 дек в 12.30 час утра 1941 г.

умерла 25 янв 3 ч дня 1942 г.

Лека умер 17 марта в 5 час утр 1942 г.

Дядя Вася умер в 13 апр 2 ч ночь 1942 г.

Осталась одна Таня

Мама 7.30 час утра 1942

Савичевы умерли

Умерли все

File din dramaticul jurnal al Taniei Seviceva, scris în timpul blocadei Leningradului.

El cinstește numele pe care îl poartă, el merită acest nume. Istoria și prezentul său, ca și viitorul pe care-l făurește sînt mărturia dreptului său neclintit de vremuri de a fi orașul lui Lenin.

În orașul erou, leagăn al revoluției și culturii crește și se dezvoltă un tineret încrezător în viață, harnic și muncitor, iubitor al frumosului care-și dedică toate forțele sale patriei socialiste. Pionierii constituie un detașament activ al generației tinere leningrădene. Ei sînt fii buni ai orașului, luptători cinstiți și demni pentru cauza lui Lenin. Pionierii din Leningrad muncesc cu rîvnă pentru a-și însuși temeinice cunoștințe în școală, își dezvoltă aptitudinile în cercuri și secții ale Palatului pionierilor, în tabere și stațiuni, ridică cu recunoștință monumente închinate eroilor, se întrec în competiții sportive, întărindu-și vigoarea și îndemînarea sau petrec seri minunate la teatrul lor pe care-l prețuiesc atît de mult. Muzeul pionierilor din Leningrad vorbește despre vrednicia celor mai tineri cetățeni ai orașului. Acestui muzeu i-am dăruit, din partea pionierilor români, însemnele organizației noastre ca semn al prieteniei. Și tot aici, delegația pionierilor români a depus un mare buchet de flori la portretul Taniei Saviceva drept omagiu și prețuire pentru tinerii și pionierii eroi ai Leningradului care și-au pierdut viața în lupta aprigă de apărare a orașului.

Cu prilejul sărbătoririi centenarului lui Lenin organizația pionierilor din România trimite un salut tovărășesc pionierilor sovietici, inițiind acțiuni care să ducă la întărirea pe mai departe a prieteniei și colaborării cu pionierii din U.R.S.S.

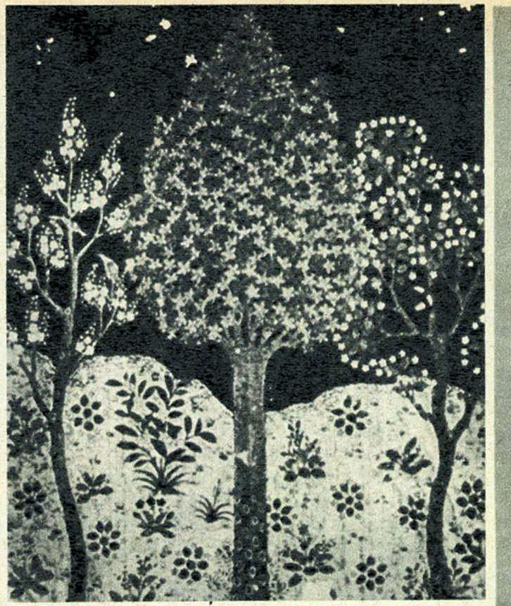

POMUL MINUNILOR

Povestire de MARIA TOTH

E toamnă, şcoala a început de curînd, însă cu Iştvan se întîmplă ceva foarte ciudat. Anul trecut, acum doi ani, obişnuia să-şi facă împreună cu Karcsi un program pentru duminică. Încă din clasa a V-a se simţeau destul de mari ca să ştie ce vor, să-şi poată fixa un program comun. Aşa, au hoinărit prin pădurea din apropiere, pe insula Celor Trei, iar pe malul Mureşului au fost de atîtea ori încît cunosteau fiecare copac, fiecare bancă, cimitirul, casele vechi, podul şi pivniţa şcolii...

În această sîmbătă Iştvan îşi puse pentru prima oară întrebarea: unde mai puteau merge împreună, ce descoperiri mai puteau face, ce lucruri noi ar mai fi avut să-şi spună unul altuia?... Deci, repet, această stare curioasă a lui Iştvan începuse într-o zi de sîmbătă, mai precis într-o sîmbătă după-masă. Mama intrase în două rînduri: «Te caută Karcsi, ce să-i spun?» Iştvan sări de pe pat: «Te rog să nu-l chemi în casă! Te rog». Mama, ca întotdeauna înţelegătoare, îi spuse ceva lui Karcsi din pragul uşii. Acesta salută şi plecă. Mama se întoarse la bucătărie şi începu să pregătească prăjitura preferata lui Iştvan.

Băiatul se trînti din nou pe pat. Treptat, camera se umplu de umbre. Lui Iştvan îi plăcea să le privească din această poziţie. Ele se schimbau continuu, creşteau, se înclinau la adierea vîntului, ca mai apoi să se spulbere o dată cu întunericul. Umbrele dansau şi acum pe perete, dar de data aceasta lui Iştvan nu-i mai plăceau. Cînd era mic, se temea de umbre şi de întuneric. Scîncea în fiecare seară. Mama intra tiptil, se aşeza lîngă el pe pat: «Spune, puiul mamei,de ce ţi-e frică?» El răspundea greu: «Nici nu ştiu... Doar aşa... mi-e frică. Mi-e frică şi de pereţi». «Pe pereţi sînt umbre — încerca să-l liniştească mama. Uită-te la umbra aceea cu burta dolofană, parc-ar fi bunicul. Vezi? Acum bunicul se înclină, probabil că i-au sosit musafiri».

Afară bătea vîntul, umbra cu burta dolofană se înclina mereu. Iştvan începu să rîdă: «Ce de musafiri, vai,ce de musafiri... Şi cînd se-ntunecă, ce vor face?» Mama privi îndelung peretele. «Cînd se-ntunecă, ei se vor culca în aşternutul lor de pe perete». Iştvan îndrăgi umbrele şi nu se mai temu nici de întuneric. Îi plăcuse jocul cu umbrele pînă ieri. În după-amiaza aceasta, însă, i se pare că ziua de ieri a rămas undeva departe, departe, iar umbrele nu-l mai încîntă. De fapt, tot ce i-a plăcut pînă ieri — umbrele, plimbările cu Karcsi, malul Mureşului, toate i se par azi îngrozitor de plicticoase. Nu mai găseşti nimic nou în ele şi de aceea se simte străin de toate aceste atît de îndepărtate lucruri de ieri... Şi ce miros de oţet! În fiecare an, în fiecare toamnă, mama spală borcane, pregăteşte murăturile pentru iarnă. Asta înseamnă că şi anii se repetă cumva. Pe Iştvan îl trec fiori reci. «Măiculiţă, ce monoton e totul!»

Se ridică de pe pat şi se gîndeşte că dacă ar face o călătorie cu trenul, cu avionul sau cu vaporul — în sfîrşit, dacă ar călători — atunci totul ar putea fi mai interesant. În clipa aceasta numai o călătorie ar putea să-i alunge plictiseala. Călătorul vede mereu lucruri noi. Cui stă ani de-a rîndul în acelaşi oraş, în aceeaşi casă şi învaţă ani de-a rîndul la aceeaşi şcoală, i se pare totul cunoscut ca-n palmă. Nimic nou, nimic deosebit... Groaznic de plictisitoare poate fi atunci viaţa! îşi zise Iştvan. Mama pregăteşte în fiecare joi paste făinoase. Vara face găluşti cu prune sau caise... Iarna tăiţei cu mac sau cu nuci. Păi atunci şi săptămînile au ceva care se repetă! Înseamnă că toată viaţa e o repetare continuă! Stai, priveşti, şi-aproape nu ştii de ce trăieşti. Exista oare ceva să-l mai mişte?

Iştvan se opri în dreptul ferestrei. Nu trase jaluzelele, privi doar aşa, pieziş, printre storuri. Ieri s-a adus nisip vizavi. Familia Varga îşi tencuieşte casa. Firele de nisip strălucesc în soare. Încetul cu încetul se strîng copii în jurul nisipului fin, încă umed. E numai bun de joacă. Dimineaţa tanti Varga i-a alungat, strigînd că grămada de nisip nu e teren de joacă. Acum tanti a plecat la cinema şi pînă o să se întoarcă, pe nisip au pus stăpînire copiii. Vin şi mai mici şi mai mari. Beluşca are cinci ani, e la grădiniţă. Din buzunarul şorţului scoate trei monede de cîte un leu. Cîţiva mai mari se uită la cele trei monede, apoi i le dau înapoi. Karoly declară cu gravitate:

— Dacă aceşti trei lei ar fi o singură monedă, am putea face ceva...

Iştvan tresare şi îşi lipeşte nasul de fereastră. Începe deci jocul atît de cunoscut cu sădirea pomului. Pomul minunilor, care face să rodească bani. Şi cu el s-au jucat cei mari mai de mult, cînd era la grădiniţă. A sădit banul, adînc,în nisip, şi pe urmă a început să-l stropească, să-i cînte, dar pomul nici gînd să răsară. Moneda de un leu s-a pierdut în nisip, iar el a plîns de ciudă. Ar trebui acum să iasă, să-i dea la o parte pe toţi sau să strige: cum poate să vă mai placă un joc învechit şi stupid ca acesta? Dar Iştvan nu se clinteşte de lîngă geam. La urma urmei nici n-ar avea rost. Acest joc există probabil de cînd lumea: o movilă de nisip, un ţînc de grădiniţă, o monedă, şi băieţii mari... Cum l-au păcălit pe el cîndva, n-au decît să-l păcălească şi pe mucosul de Beluşca.

Între timp, cei de afară au şi început joaca.

Beluşca ţine strîns banii în pumn.

— Ce am putea face cu banul, Karoly?

Karoly se urcă pe movilă.

— Păi am putea să săpăm o groapă, să punem banul în ea, tu ai aduce o stropitoare, l-am uda ca pe orice sămînţă, am cînta, şi chiar în locul acesta, din nisip, ar creşte un pom. Un pom plin-plin de mii şi milioane de monede. Cu ele ai putea să-ţi cumperi munţi de ciocolată. Ce munţi? O fabrică întreagă! Cum îţi aduci aminte că ţi-e foame, apeşi pe un buton, automatul intră în funcţiune şi te alegi cu o ciocolată... Ei, dar degeaba îţi tot înşir eu verzi şi uscate, cu cele trei monede nu poţi face nimic. Pomul minunilor creşte numai dacă îngropi o monedă de trei lei.

Beluşca se agită, fuge la tutungerie să schimbe cele trei monezi. Se întoarce cu o monedă de trei lei, cu lopăţică, găleată şi stropitoare... Băieţii mari îl întîmpină serioşi, aproape gravi, îl încurajează, pornesc cu el să caute locul cel mai potrivit. Piciul sapă gîfîind, apoi pune moneda în fundul gropii. Karoly, cu braţele încrucişate, stă în vîrful movilei, mormăie ceva care începe cu abracadabra, dar nimeni nu desluşeşte cu ce se termină. Groapa e bătătorită, Beluşca o udă cu stropitoarea şi peste puţin timp întreabă:

— Acum ce-o să se întîmple?

Karoly priveşte spre cer:

— Cum adică, ce-o să se întîmple? Te-nvîrţi de jur-împrejurul gropii şi cînţi: «Pomule, minuni să faci, să-ţi atîrne crengi cu bani. Pomule, minuni să faci».

Băieţii mari rîd pe ascuns. Îşi pun palmele ca şi cînd ar tuşi, dar Iştvan ştie că îşi rîd de ţînc. Îl păcălesc şi rîd de el. «Sînt răi şi proşti», murmură el în gînd.

Înserarea coboară încet. Micul Beluş, cu stropitoarea în mînă, se-nvîrte în jurul moviliţei de nisip şi îngînă cîntecul înghiţind ultimele cuvinte: pomule, minuni să faci... Iştvan se gîndeşte că în altă parte copiii poate joacă alt joc. Doar pe strada lor toţi puştii sînt puşi să sădească pomul minunilor. Nici în jocul acesta însă nu e nimic nou. E ca o lege, o lege nescrisă a copiilor de aci. Aşa că n-are rost ca el să se împotrivească. De ce tocmai el să le strice cheful? Jocul e stupid, dar aşa l-au moştenit.

Se aprind luminile. Micuţul Beluş oboseşte, întreabă cu lacrimi în ochi:

— Mai e mult pînă răsare? Mi-a intrat nisip în sandale...

Karoly coboară de pe movila de nisip.

— Totul depinde de tine. De felul cum cînţi. S-ar putea să cînţi şi să descînţi toată noaptea.

Puştiul începe să plîngă.

— Eu am cîntat frumos, Karoly... Acum mi-e foame... Nisipul e rece... Arată-mi tu, cum să cînt mai frumos.

Karoly nu poate fi înduplecat, o face pe misteriosul:

— Asta e treaba ta. Degeaba ţi-aş arăta eu. E pomul tău. Tu trebuie să ştii.

Beluş cîntă printre lacrimi: «Pomule, minuni să faci»...

Iştvan dă buzna în bucătărie.

— Mamă, dă-mi trei lei!

— Pentru ce, mă rog?

— Îţi spun mai tîrziu...

Cu banii în mînă dă fuga în stradă. Se năpusteşte ca o săgeată în mijlocul băieţilor. Rîsetele amuţesc. Amuţeşte şi cîntecul puştiului. Iştvan sare pe movilă, îi dă cu piciorul, nisipul se împrăştie ca o ploaie fină. Cei mari se îndepărtează încet şi se privesc nedumeriţi. Ţîncul se lasă pe călcîie şi plînge în hohote.

— N-o să mai crească pomul minunilor. L-ai stricat...

Iştvan se apropie de el:

— Ia, ţine, asta-i moneda de trei lei. Nu vezi că te-au păcălit?

Beluşca urlă. El vrea să vadă pomul, nu-i trebuie moneda. Vrea pomul cu mii şi mii de monede.

— Nu vreau trei lei, Beluş vrea pom. Pomul minunilor. L-ai stricat. Răule!

Auzind gălăgia, apare în prag şi mama lui Beluş. Nu mai e nimeni pe stradă în afară de Iştvan şi Beluş.

— De ce-l faci să plîngă Iştvan? Ai putea să ai mai multă minte, zău! Hai, puiule, acasă. Tu nu trebuie să te joci cu cei mari. Nu vezi că te necăjesc?

Iştvan rămîne singur. Începe să deseneze romburi pe nisipul umed. Într-un tîrziu se furişează Karoly lîngă el.

— Alo!

Iştvan nu-şi ridică privirea.

— Ce ai, mă, te-ai scrîntit? De ce ne-ai stricat jocul? N-ai văzut, cum s-a prins piciul, cum tremura şi aştepta să crească pomul cu bani? La ce bun ai făcut asta? Nu mai poate nimeni să se mai joace din cauza ta!

— Aşa, nu! Ăsta nu e joc!

Karoly mormăie printre dinţi:

— Scrîntitule!...

Şi o ia din loc.

Iştvan nu e în stare nici să se mai mişte, să intre în casă. Stă în genunchi pe nisip şi desenează romburi. Tanti Varga îl găseşte acolo. Nu-i spune nimic. Aleargă într-un suflet la mama lui Iştvan şi începe să ţipe cît o ţine gura:

— Priveşte ce mi-a făcut băiatul dumitale cu grămada de nisip. Aşa ştie el să se joace? Eu ce mai pot să fac, mă rog, cu acest nisip?

Iştvan intră în casă. Nu priveşte nici spre mama, nici spre tanti Varga. Aşa plin de nisip şi murdar cum e, se trînteşte pe pat şi încearcă să-şi îndeparteze lacrimile care-l podidesc.

În româneşte de ECATERINA BOKOR

ANTON PANN

finul Pepelei cel isteț...

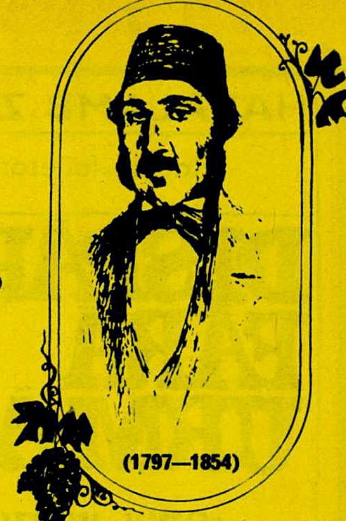
(1797—1854)

Anton Pann s-a stins din viață la 2 noiembrie 1854, după o scurtă suferință. Osemintele scriitorului au rămas îngropate la biserica Lucaci din București, străjuite pînă azi de epitaful care-l puteți citi în această pagină.

Șleaul coboară spre albia Călmățuiului, cam săracă în apă, acum, la sfîrșit de cireșar. Căluții, care au tras din greu la deal, zburdă ca niște mînji, purtînd căruța cu coviltir din velnițe țesute des în dungi colorate. Moș Albu, cărăuș iscusit și hîtru ca Moș Nichifor Coțcariul, contemporanul său de dincolo de Milcov, îi ține strîns în hățuri, pînă cînd trec dincolo, de unde drumul se îndreaptă neted spre tîrgul Buzăului. Sub coviltir, călătorul așezat cu picioarele încrucișate pe o pătură întinsă peste fîn, cu spinarea proptită de una dintre lăzi, privește gînditor înainte. Deși stă ghemuit, îți dai seama că e un bărbat voinic. Părul negru îi scapă în cîrlionți de sub fesul vișiniu, favoriți stufoși îi încadrează obrazul brun. Călătorul este acel pe care noi îl vom cunoaste sub numele de Anton Pann.

Caii își mută alene copitele. Moș Albu îi lasă în voia lor. Nu-i nici o grabă. Călătorul se lasă năpădit de amintiri. În urechi îi răzbate parcă aievea bătaia ciocanului de lemn pe foaia de aramă. În Slivenul natal de la poalele munților Balcani, tatăl lui, arămar iscusit, făurește un cazan sau o tingire. Încă din copilărie, băiatul a știut și a ținut minte că «meseria e brățară de aur.» După zile senine, au venit ani tulburi și grei. Tatăl murise. Începuse un război care nu se mai termina. Foamete, sate și tîrguri pustiite de cruzii spahii. Plecaseră mama, el și doi frați mai mari, cu mulți alți locuitori din sudul Dunării, spre nord și trecuseră fluviul în caice. Era un copilandru subțirel. A cunoscut foamea, frigul și frica. Dar pe la popasuri, între oameni, uita de toate și ciulea urechile. Oamenii povesteau multe și felurite, ca să-și mai aline necazul. Vorbeau românește, grecește, bulgărește. Micul aromân din Sliven cunoștea aceste limbi, asculta poveștile, snoavele, ghicitorile. În memorie, ca pe un caiet cu file albe, s-au înscris toate, pentru totdeauna. Iar cînd oamenii tăceau și se întindeau în iarbă, cu ochii spre stele, băiatul își trăgea din trăistuță lăuta, îi mîngîia coardele, apoi începea să cînte cu vocea lui dulce și caldă. Frații mai mari, flăcăi în putere, au căzut în război. Mama, cu bocceluța în spinare și cu el de mînă, au mai rătăcit o vreme, pînă cînd s-au statornicit pe malul Dîmboviței, în cetatea lui Bucur. Aici, pribeagul cu voce de aur s-a simțit între ai săi, s-a amestecat printre tabaci, cojocari, abagii, ișlicari, boiangii și ceilalți meșteșugari și negutători din cartierele mărginașe ale capitalei Țării Românești. Le-a trăit viața, le-a împărtășit gusturile, le-a cunoscut nevoile și păsurile. Mai întîi a cîntat pentru ei, în strană, dar și pe la zaiafeturi. Apoi a început să scrie, tot pentru ei, pentru bucureșteni și buzoieni, pentru vîlceni și argeșeni, pentru ploieșteni, pentru brașoveni, pentru tîrgoveți și țărani, pentru mici și pentru mari. O vreme și-a tipărit scrierile la teascurile altora, dar, din 1843, are o tipografie proprie, înjghebată cu multă trudă în București, pe strada Taurului, în spatele casei cu grădină de flori, unde locuia.*) Cărțile de muzică bisericească, de cîntece populare, de cîntece de lume, de fabule și istorioare iau ființă sub ochii lui. După ce sînt gata, cu cerneala abia zvîntată, le împarte la «prenumeranți», adică la abonați, și pe la puținele librării. Majoritatea exemplarelor le așază în lăzi și pornește la drum cu căruța, să le desfacă pe la iarmaroace, întocmai ca azi, cînd se îndreaptă spre tîrgul de la Buzău...

Călătorul, furat de amintiri, bagă deodată de seamă că umerii cărăușului saltă sacadat.

— Rîzi mutește, moș Albule?

— Apoi rîd și eu ca prostu de ce-mi adusei aminte, jupîne.

— Păi spune-mi și mie, să rîd și eu. Și, poate, cine știe ar mai rîde și alții.

Moș Albu privind cînd spre cai, cînd spre călătorul care-i e drag, începe să istorisească. Anton Pann îl ascultă înveselit. În zdrăngănitul ritmic al loitrelor, povestirea lui Moș Albu se și preschimbă în vers:

Din București într-o toamnă plecînd pentru un drum lung,
Seara pîn' la Colintina abia putui să ajung...

Așa și-a compus Anton Pann principalele cărți: «Fabule și istorioare» (1841), «Culegerea de proverburi sau Povestea vorbii» (1847). Așa a mai scris «O șezătoare la țară sau Călătoria lui moș Albu» (1851—1852), «Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea» (1853), «Culegerea de povești și anecdote» (1854). În toate aceste cărți, în numeroasele lui calendare, a repovestit în stihuri cele auzite pe drumuri și prin hanuri, de la cărăuși, plugari și meșteșugari: «de prin lume adunate și iarăși la lume date». A făcut-o cu gîndul bun de a descreți frunți și de a semăna învățături folositoare: nu fiți leneși și fățarnici, nu pălăvrăgiți și nu întreceți măsura la băutură, fiți harnici și cinstiți, prețuiți munca («munca e o comoară»), învățați («cine știe carte are patru ochi»), fiți economi («nu risipi meiul, că anevoie se adună») și așa mai departe.

……

Moș Albu și-a terminat de mult povestea. Călătorul ce se-ndrepta atunci spre tîrgul anual de la Buzău, ca să-și desfacă lăzile cu cărți, și-a încheiat de mult drumul vieții. De la moartea lui Anton Pann se împlinesc acum o sută cincisprezece ani. Scrierile lui au depășit și ele un veac, au ajuns pînă la noi neofilite și călătoresc mai departe.

ION ROMAN

---

*) **Casa există și astăzi pe strada Anton Pann.**

EPITAFUL LUI ANTON PANN

«Aici s-a mutat cu jale
În cel mai din urmă an
Care în cărțile sale
Se citește Anton Pann.

Acum mîna-i încetează
Ce la scris mereu ședea,
Nopți întregi nu mai lucrează
La lumină cărți să dea.

Împlinindu-și datoria
Și talantul nengropînd,
Și-a făcut călătoria,
Dînd în lume altor rînd».

Copilul și hoțul

Un copil ieșind odată
Noaptea-ncepu a striga:
— Am prins un hoț, tată! tată!
Și nu am cu ce-l lega.
Tatăl său răspunse: — Bine,
Adu-l la mine încoci.
El zise: — Apoi nu vine,
Și-n cîrcă să-l iau nu poci.
— Lasă-l dar, și vino-n casă,
A zis tatăl său strigînd.
— Aș! apoi el nu mă lasă,
Răspunse pruncul plîngînd.

(Fabule și istorioare)

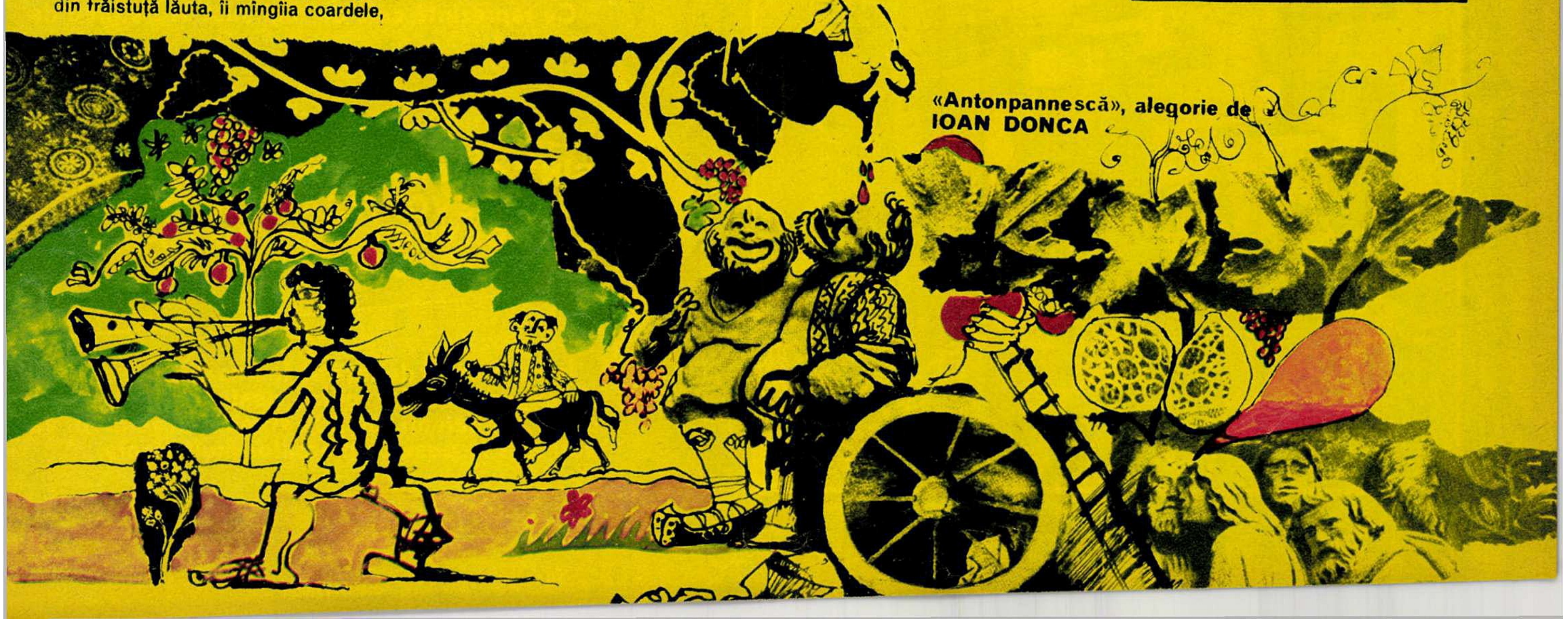
«Antonpannescă», alegorie de IOAN DONCA

HARALAMB ZINCĂ

Roman foileton

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

XIII

«OMUL INVIZIBIL» ÎMI TELEFONEAZĂ

M-am întrebat: «Oare ce l-a determinat pe Sorin Tudoran să renunte așa. dintr-o dată, la anchetă?» Și mi-am raspuns: «Cineva a informat-o pe văduva aviatorului Tudoran că fiul a luat inițiativa deschiderii unor cercetări și că un scriitor s-a apucat să dezgroape morții. N-ar fi exclus ca acel cineva să o fi amenințat sau să o fi șantajat, determinînd-o astfel să intervină și să ceară cu hotărîre sistarea anchetei». Răspunsul mi se părea cu atît mai aproape de adevăr, cu cît anumite presiuni fuseseră făcute și asupra-mi. Nu ți se cerea prea multă perspicacitate ca să sesisezi că, în această afacere, era amestecată una și aceeași mînă... a «omului invizibil», așa cum se autoporeclise și care ținea cu orice preț să împiedice stabilirea adevăratului motiv care a provocat «dispariția fără urmă» a aviatorului Puiu Tudoran. Și din nou întrebarea: «Cine-i omul invizibil» care pusese stăpînire pe mine, torturîndu-mă fără milă.

* *

În ziua aceea, s-au petrecut însă două fapte ce se vor relata pe larg. În timp ce trăgeam din pipă și analizam situația ce se crease, m-am pomenit chemat la telefon de către «omul invizibil».

— Am auzit că ați renunțat la anchetă? mă luă el la rost fără nici o altă introducere. Ați procedat cum nu se poate mai înțelept. Știam că dacă nu o să vă conving eu, o să vă convingă so... Brusc, necunoscutul s-a înecat, a tușit, apoi a urmat: S-o știți de la mine: v-ați oprit la vreme. Vă doresc succes în activitatea dumneavoastră literară...

Nu a mai așteptat replica mea. A închis telefonul, lăsîndu-mă agățat de acea silabă ce avea, la un moment dat, să-mi dea mult de furcă. «Omul invizibil» spusese: «...o să vă convingă so...» după care s-a înecat, a tușit, a schimbat vorba. Nu mai încăpea nici un fel de discuție că voise să pronunțe cuvintele «soția mea». M-am cutremurat și, fără să vreau, am strigat «Puiu Tudoran!?! Puiu Tudoran trăiește!» Am început să mă plimb nervos măsurînd încăperea de la un capăt la celălalt. Necunoscutul s-a trădat, și-a dezvăluit identitatea. O, desigur, și-a dat seama că-l luase gura pe dinainte și schimbase vorba reluîndu-și propoziția de la cuvîntul întrerupt la silaba so «S-o știți de la mine» rostise, încercînd astfel să repare gafa și să mă inducă în eroare. Totuși, puțin îndoiala începu să-mi dea tîrcoale, în izbucnirea mea exista cel puțin un punct vulnerabil. Poate că «omul invizibil» intenționase să spună «Știam că dacă nu o să vă conving eu, o să vă convingă soția lui Puiu Tudoran» și nu așa cum hotărîsem eu «...soția mea». Bine! Fie, mi-am zis trăgînd din pipă. Atunci, ce l-a împiedicat să-și ducă fraza pînă la capăt? A tușit, s-a încurcat, a murmurat altceva. M-am învîrtit mult în jurul descoperirii mele pe care o găseam de-a dreptul fantastică. «Puiu Tudoran trăiește sub o altă identitate. Douăzeci și trei de ani a trăit ascuns. Deodată, a simțit apropierea primejdiei stîrnită chiar de propriul său fiu. În consecință, s-a văzut nevoit să-i dezvăluie soției marea taină ca să-l forțeze pe Sorin să renunțe la cercetările mele». Mă simțeam în momentele acelea de parcă aș fi sorbit o băutură miraculoasă... pluteam într-o dulce stare de imponderabilitate. Pluteam și mă întrebam: «Oare ce l-a determinat pe Puiu Tudoran să se ascundă, să ia o altă identitate?» Căutînd un răspuns, mi-au trecut prin cap vreo zece ipoteze. Nu are rost să le înșirui pe toate. Una însă, țin s-o amintesc. Iat-o: «Prăbușindu-se cu avionul în flăcări, Puiu Tudoran n-a murit, ci a căzut în mîinile hitleriștilor. De aici încolo, destinul său a luat calea serviciului german de spionaj».

Desigur, antecedentele personalității lui Tudoran contraziceau ipoteza mea îndrăzneață. Totuși, istoria spionajului a înregistrat și anumite excepții: de pildă, cazurile unor inși cinstiți care, într-o anumită împrejurare dramatică, trăind un moment de slăbiciune sufletească, cad în plasa unor servicii de spionaj. De ce n-ar fi fost și Puiu Tudoran o excepție?

Mi s-ar putea pune atunci următoarea întrebare: «Dacă ați acordat un credit atît de mare acestei ipoteze, de ce n-ați adus la cunoștința organelor de securitate supozițiile dumneavoastră?» Într-adevăr, așa ar fi fost normal să procedez. N-am procedat totuși așa. Motivul? Astăzi nu mă sfiesc să vi-l dezvălui. Mi-era teamă ca nu cumva fantezia să-mi joace vreun renghi penibil. Mi se mai întîmplase. Mi-am spus: «Mai bine strîng cît mai multe probe... să mă conving că n-am căzut în capcana propriei mele imaginații. Și ar mai fi fost o soluție; să las totul baltă, să abandonez cazul. Aș fi avut și o dezlegare morală. Ancheta am deschis-o la cererea lui Sorin Tudoran și am oprit-o tot la cererea sa».

Curiozitatea profesională însă m-a împins înainte pe drumul aventurii. De aceea am și luat acțiunea pe cont propriu. Ce-i drept, hotărîrea mea era cam nebunească, dar în nici un chip nu voiam să bat în retragere. Cred că în mare parte hotărîrea luată se datorează și lui Eugen Galbă, fostul camarad de escadrilă a lui Puiu Tudoran care-și anunțase sosirea.

Ne-am întîlnit, bineînțeles, la mine acasă, la o cafea. Galbă era un bărbat slăbuț, cu mișcări scurte și nervoase. Purta un costum cusut dintr-o stofă modestă, dar cu o croială modernă. Se vedea de departe că nu disprețuia ținuta vestimentară: cravata, butonii, pantofii se asortau perfect cu stofa costumului. Ochii săi căprui aveau în adîncul lor o căutătură severă și milităroasă. După ce s-a așezat, a scos dintr-o mapă neagră de vinilin scrisoarea primită de la mine și, privindu-mă țintă în ochi, mi s-a adresat:

— În legătură cu scrisoarea dumneavoastră, aș vrea ca, din capul locului, să vă spun ceea ce gîndesc. După părerea mea, vă interesează nu atît Grupul 2 vînătoare, ci persoana lui Puiu Tudoran.

Nu știu dacă mi-a observat tresărirea, dar această introducere bărbătească mi-a plăcut, căci mergea

AGENDA CONCURSURILOR

Îm spatele acestui munte de magnetofoane, aparate de radio, biciclete, aparate foto, chitare electrice și multe altele omul abia se vede.

Ce reprezintă cele de mai sus? Nu e greu de imaginat.

SÎNT O PARTE DIN PREMIILE CU CARE VOR FI RĂSPLĂTIȚI CÎȘTIGĂTORII CONCURSURILOR NOASTRE.

În momentul de față se lucrează cu asiduitate la expedierea lor către destinatari. Așa că, dragi concurenți, pînă la sfîrșitul acestui an vă veți afla în posesia premiilor mult visate.

• DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ •

drept la țintă, obligîndu-mă să abordez discuția deschis și fără manevre diplomatice. Am recunoscut:

— Da, așa e, mă interesează persoana lui Puiu Tudoran. A zîmbit mulțumit, dîndu-mi de înțeles că dacă aș fi reacționat altfel, l-aș fi pierdut de musteriu. Și-a aprins o țigară. Mi-am îndesat și eu o pipă. După ce a tras în piept cîteva fumuri, mi-a spus direct:

— Era și timpul ca în jurul dispariției lui Puiu Tudoran să se facă lumină...

— Să se facă lumină? mă prefăcui eu mirat. Deci, considerați că dispariția lui Puiu Tudoran este învăluită în mister...

— Întocmai, răspunse Eugen Galbă fără se ezite Nu o să vă ascund că într-o vreme cînd războiul încă nu se terminase, m-a bătut gîndul să mă ocup de chestiunea asta, dar n-am știut de unde și cum să încep...

— Curioasă afacere, nu-i așa? apreciai eu ca și cînd aș fi fost în posesia unor date decisive. Îmi pare că ați fost cu Puiu exact în ultima perioadă a vieții sale?

— Ne cunoșteam mai de mult, din '39, de la școala de aviație, apoi ne-am despărțit; el într-o unitate, eu în alta. Ne-am reintîlnit în septembrie '44 și am devenit aceiași buni camarazi de arme...

— Ce anume v-a făcut, încă de pe atunci să credeți că dispariția lui Puiu Tudoran ar fi învăluită în mister și că ar merita să vă ocupați de lămurirea chestiunii?

— O să vă spun... Ne aflam în Transilvania, la aceeași bază, în aceeași escadrilă. Am reluat prietenia cu Tudoran de acolo, de unde, în urmă cu ani, o întrerupsese războiul. Într-una din zile, am intrat în baraca unde locuia. L-am surprins stînd la masă și scriind ceva într-un caiet. Am avut impresia că lucrul ăsta nu i-a prea plăcut. Am vrut să mă retrag, el însă m-a oprit, a închis caietul și, vizibil jenat, mi-a mărturisit că ține un jurnal. «Nu-i rău, i-am spus. Și-l ții de mult?» «De vreo două săptămîni». În ziua cînd s-a prăbușit și nu s-a mai întors la bază, m-am dus să-i adun lucrurile. Am constatat, atunci că toate obiectele sale se găseau în valiză, numai caietul nu.

— Interesant, șoptii eu din vîrful buzelor și pentru că discuția abia începea, iar eu încă nu-mi luasem nici o notă, i-am adresat oaspetelui întrebarea: Îmi permiteți să stenografiez convorbirea noastră?

— Desigur, își dădu el consimțămîntul.

(Va urma)

VREȚI SĂ DEVENIȚI COLABORATORII NOȘTRI?

PROFESORUL PARBRIZ COMUNICĂ:

Dragii mei, trierea răspunsurilor (a miilor de răspunsuri!) sosite la «Salonul automobilistic» este în curs de desfășurare. În curînd, voi publica rezultatele.

Pînă atunci, o INVITAȚIE pentru TOȚI CITITORII. Deoarece dorim ca numărul de Anul Nou să fie cît mai reușit, am rezervat DOUĂ PAGINI DE REVISTĂ pentru colaborările voastre. **Trimiteți-mi: 1) relatările unor întîmplări hazlii la care ați fost martori în acest an (la școală, pe stradă, în vacanță, oriunde!); 2) curiozități de tot felul observate de voi; 3) epigrame, caricaturi, glume.**

Ați înțeles, desigur, că nu vă indic teme sau subiecte speciale. Scrieți **despre tot ce vi s-a părut interesant în viața de fiecare zi.** Singurele condiții sînt: **să scrieți cît mai pe scurt (maximum o filă) și să fie vorba de lucruri adevărate, văzute de voi înșivă. Deci, haz și... realitate!**

CELE MAI INTERESANTE LUCRĂRI VOR FI PUBLICATE ÎN NUMĂRUL DE ANUL NOU **al revistei «Cutezătorii», împreună cu fotografiile autorilor** (dacă, bineînțeles, mi le veți trimite. Dacă nu, se poate și fără).

Ultima zi pentru expedierea lucrărilor este 5 decembrie 1969. Veți spune că termenul e prea scurt! Ce să fac; trebuie să vă încadrați în graficul de elaborare al revistei! Așadar, grăbiți-vă! Ca de-obicei îmi veți expedia lucrările pe adresa: **revista «Cutezătorii», București, Piața Scînteii nr. 1. Pentru profesorul Parbriz.**

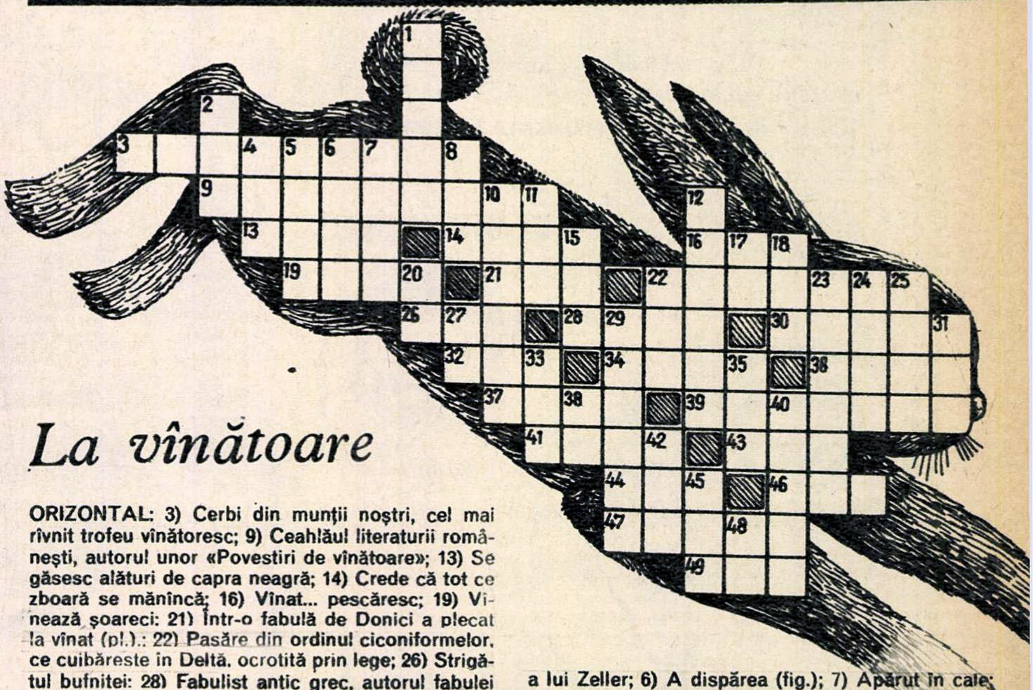

La vînătoare

ORIZONTAL: 3) Cerbi din munții noștri, cel mai rîvnit trofeu vînătoresc; 9) Ceahlăul literaturii românești, autorul unor «Povestiri de vînătoare»; 13) Se găsesc alături de capra neagră; 14) Crede că tot ce zboară se mănîncă; 16) Vînat... pescăresc; 19) Vînează șoareci: 21) Într-o fabulă de Donici a plecat la vînat (pl.).: 22) Pasăre din ordinul ciconiformelor, ce cuibăreste în Deltă. ocrotită prin lege; 26) Strigătul bufnitei: 28) Fabulist antic grec, autorul fabulei «Vînătorii și castorii»; 30) «Trofeul» lui Tartarin din Tarascon la o vînătoare de... lei; 32) Țin loc de undițe; 34) Pasăre din Africa tropicală care ne vizitează Delta; 36) A se cultiva; 37) Cîine de vînătoare gonitor; 39) «A căzut... ba nu! Din goană/ Mic, elastic și urgent,/ lîng-o tufă de sîmziană/ A făcut un compliment» (dim. «La vînătoare» de Topîrceanu); 41) Comandantul balenierei dintr-un roman de Herman Melville, ce și-a pierdut un picior în luptă cu «balena albă» (Moby Dick) pe care apoi a urmărit-o toată viața, în cele din urmă omorînd-o pierind și el,o dată cu ea; 43) Termen la fotbal; 44) I-a venit de hac ursului; 46) «Unealtă de prins peste» 47) Nemiscat; 49) Vînătorul plus cîinele!

VERTICAL: 1) Partener de vînătoare; 2) Îi obligă pe unii vînători... să se urce-n copac; 4) Parte a puștii; 5) «Vînzătorul de păsări» din opereta omonimă a lui Zeller; 6) A dispărea (fig.); 7) Apărut în cale; 8) Interjecție; 10) Imitație de peștișor cu care pescarii prind pești răpitori; 11) Alt nume dat păsării răpitoare numite șorecar; 12) Păsări mari pe care Al. Odobescu le numea, datorită aspectului lor maiestuos «mitropoliți» (Pseudokineghetikos); 15) Atracție pentru... vulpi; 17) Ape! 18) Aproximativ; 20) Subsemnatul; 22) La ureche; 23) Ca peștele (fem.); 24) Asociația generală a inginerilor din România; 25) Vînat de baltă; 27) Hectar; 29) Păsări din familia picioroangelor, cu carnea gustoasă, căutate de vînători; 31) Vînat care se găsește în puține țări din Europa, printre care și țara noastră; 33) A fost odată; 35) Relief incomod pentru fuga iepurilor, aceștia căzînd deseori de-a berbeleacul; 38) Eugen Hristea; 40) «Unealta» vînătorului (pl.); 42) Chitanță; 45) Puiul caprei; 48) Roși pe jumătate!

MIHAI PĂTRAȘCU

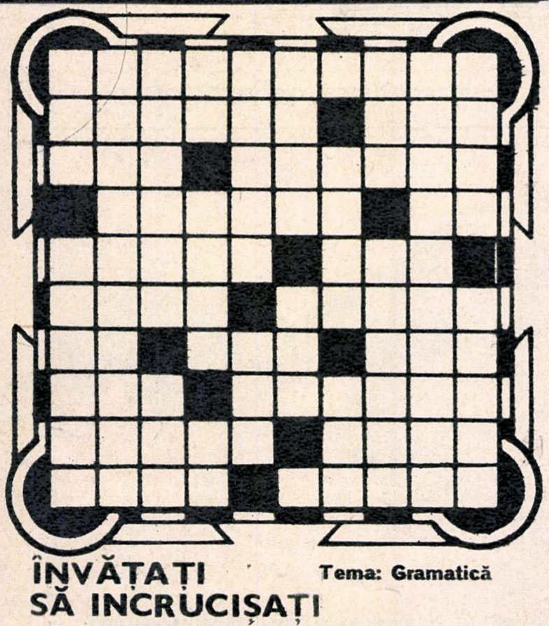

ÎNVĂȚAȚI SĂ ÎNCRUCIȘAȚI

Tema: Gramatică

Înscrieți cuvintele de mai jos în acest careu astfel, încît încrucișarea lor să fie perfectă. Apoi (pentru distracția voastră) alcătuiți semnificațiile pentru toate cuvintele, atît de la orizontal, cît și de la vertical, așa cum ați văzut la celelalte jocuri de cuvinte încrucișate pe care le-am publicat noi.

FA — IS — SA — APA — ATU — AUZ — CAZ DOM — ENE — ETC — GEN — MOD — OCI — ORA RAI — ATAC — CAVA — CEAS — COCO — ESEU LEGI — TEZĂ — CANOE — CITET — CURAJ — JUCAT — ORARE — REUȘI — AGENDĂ — AZOTIC CATART — MĂCRIȘ — ONOARE — ROMÂNĂ — TRATAT — INDICATIVE — MORFOLOGIC — ONOMATOPEE.

PE ECRANE

(Rebus criptografic: 2, 6, 5, 4, 9)

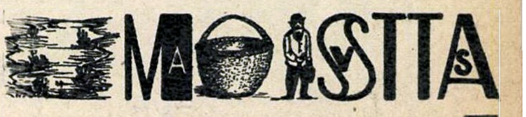

15 „Marele drum al INCAȘILOR”

Începînd din numărul viitor, un nou serial în imagini: «Bolidul misterios»!

Scenariu: **DARIE NOVĂCEANU**. Desene: **MIHAI SÂNZIANU**

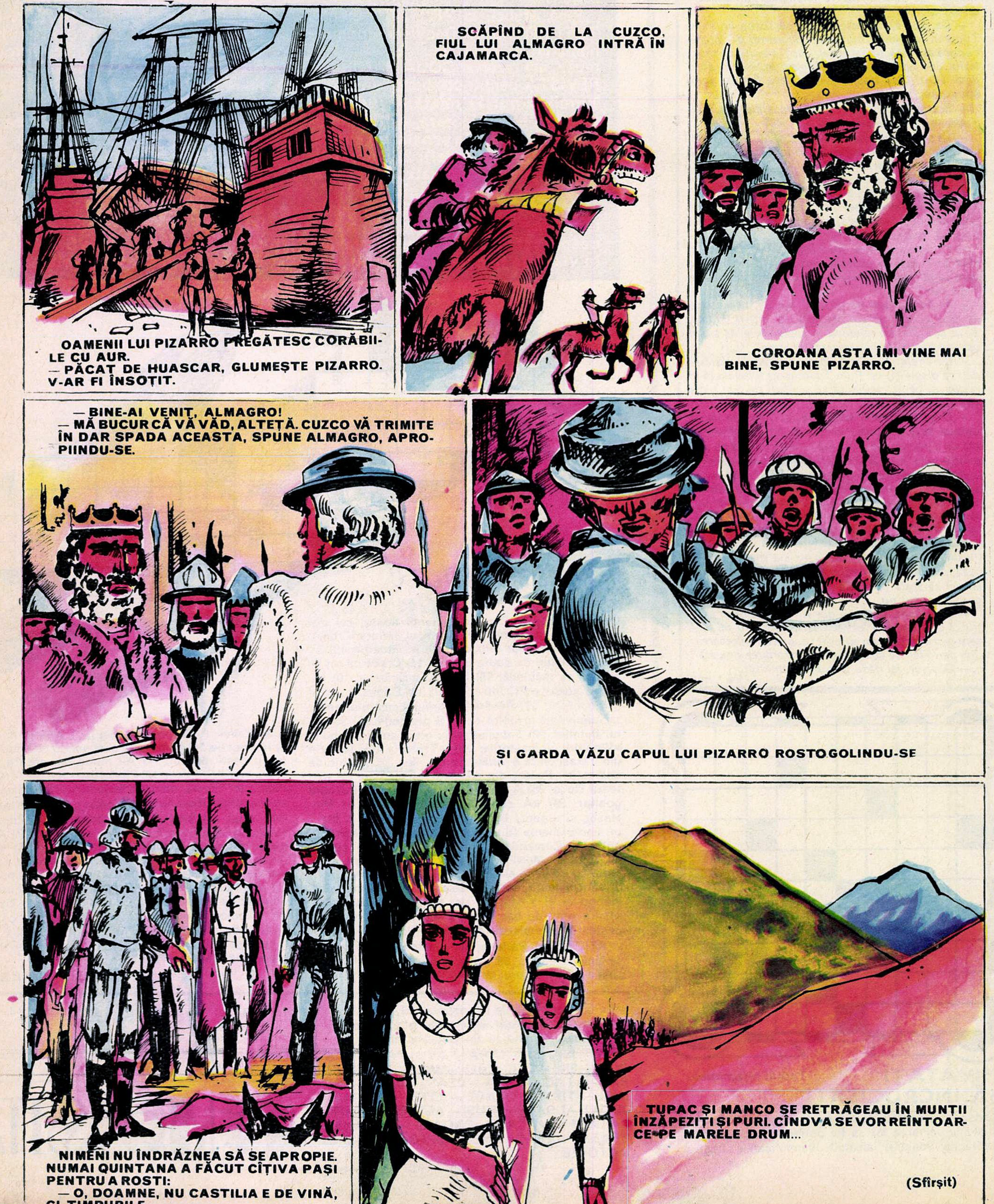
OAMENII LUI PIZARRO PREGĂTESC CORĂBIILE CU AUR.
— PĂCAT DE HUASCAR, GLUMEȘTE PIZARRO. V-AR FI ÎNSOȚIT.
SCĂPÎND DE LA CUZCO, FIUL LUI ALMAGRO INTRĂ ÎN CAJAMARCA.
— COROANA ASTA ÎMI VINE MAI BINE, SPUNE PIZARRO.
— BINE-AI VENIT, ALMAGRO!
— MĂ BUCUR CĂ VĂ VĂD, ALTEȚĂ. CUZCO VĂ TRIMITE ÎN DAR SPADA ACEASTA, SPUNE ALMAGRO, APROPIINDU-SE.
ȘI GARDA VĂZU CAPUL LUI PIZARRO ROSTOGOLINDU-SE
NIMENI NU ÎNDRĂZNEA SĂ SE APROPIE. NUMAI QUINTANA A FĂCUT CÎTIVA PAȘI PENTRU A ROSTI:
— O, DOAMNE, NU CASTILIA E DE VINĂ, CI TIMPURILE...
TUPAC ȘI MANCO SE RETRĂGEAU ÎN MUNȚII ÎNZĂPEZIȚI ȘI PURI. CÎNDVA SE VOR REÎNTOARCE PE MARELE DRUM...
(Sfîrșit)

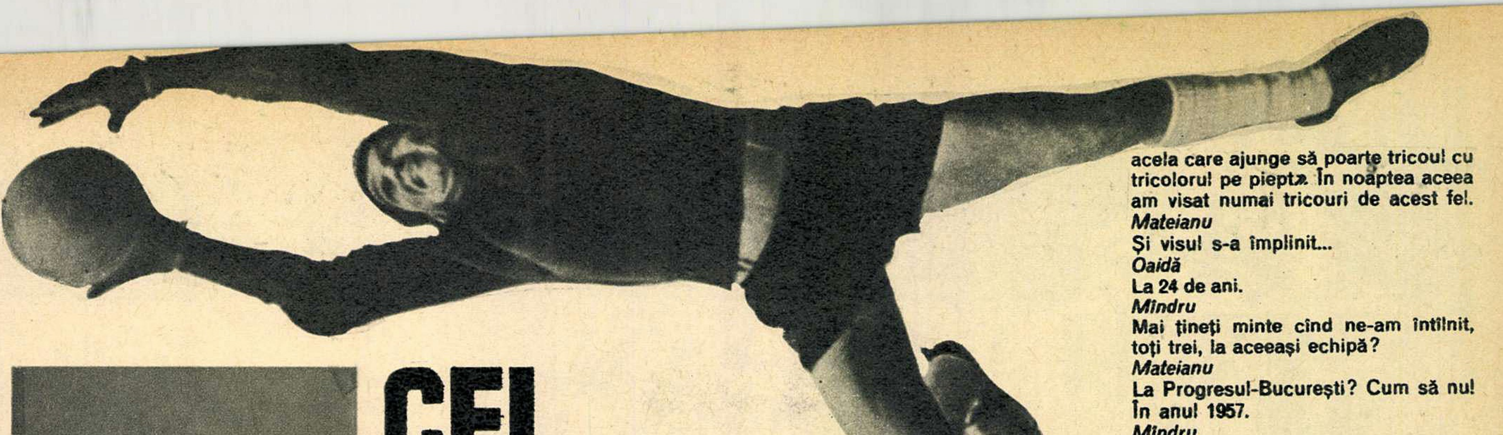

SPORT

CEI TREI MUŞCHETARI

Un parc cu arbori seculari, înconjurat de figurile geometrice şi multicolore ale unor terenuri sportive. Mă aflu într-o oază a oxigenului şi a voioşiei: parcul sportiv «Progresul» din str. Dr. Staicovici.

Şi deodată, pe una din aleile înconjurătoare, îmi apar înainte «cei trei muşchetari». Cu mişcări suple şi dezinvolte, schiţează în aer cu vîrfurile ascuţite ale floretelor arabescuri fanteziste, în faţa cărora balonul alb-negru, se înclină, recunoscîndu-se învins.

Iată-l pe Mîndru, portarul care, prin reflexele sale, prin seriozitate, luciditate şi cumpătare îţi aminteşte de Athos...

Iată-l şi pe Porthos. Pătrunzătorul, înaintaşul cu şut necruţător, uriaşul care catapultează mingea cu forta rachetelor cosmice, Oaidă.

Bineînţeles, că la această întîlnire nu putea lipsi tocmai Aramis. Subtilul, iscusitul creator de dantelării fine pe gazoanele stadioanelor, s-a întrupat în persoana lui Mateianu.

Trei muşchetari — trei prieteni — trei maeştri ai sportului cu balonul rotund, faţă în faţă cu... D'Artagnan mai precis cu FOTBALUL.

Pentru Mîndru şi Oaidă, povestea balonului rotund, cu satisfacţii şi amărăciuni, cu idoli şi fluierături, cu victorii şi înfrîngeri se pare că a luat sfîrşit.

Fiindcă eram dornici să depănăm nişte poveşti «cu şi despre muşchetarii fotbalului românesc», ne-am aşezat pe o bancă scăldată în razele prietenoase ale soarelui de început de octombrie. Dar, în loc de o poveste, s-a înfiripat un dialog, cu amintiri, sincerităţi şi proiecte...

Oaidă
M-am născut la Bod, lîngă Braşov, acum 36 de ani.

Mîndru
Înseamnă că eşti doar cu doi ani mai în vîrstă decît mine.

Mateianu
Iar eu sînt Prîslea. Sînt născut în comuna Lipăneşti-Prahova, în ziua de 1 iunie 1938.

Mîndru
De ziua copilului? Eu am văzut lumina zilei, la Craiova în ziua de 13 septembrie 1935.

Oaidă
De ziua pompierilor?

Mîndru
Exact! Şi am locuit pe Calea 13 Septembrie în Bucureşti, începînd de la vîrsta de 13 luni.

Eu
Cîte coincidenţe! Dar, mă rog, la ce vîrstă v-aţi jucat cu o minge de fotbal ... adevărată?

Oaidă
Pe la vreo 10 ani. Eram mic de statură, ba chiar pirpiriu. La un meci, m-am strecurat în spatele porţii. Era pe atunci la Braşov un jucător, Orghidan, cu un şut năprasnic. Unul dintre şuturile sale a rupt plasa şi m-a lovit în tîmplă, făcîndu-mă K.O. Din clipa aceea nu mi-am mai dorit altceva decît să ajung înaintaş, cu o forţă de şut asemănătoare.

Mateianu
Şi ai reuşit! Din anul 1956, nimeni nu-ţi mai zicea altfel decît... «Ulise»!

Mîndru
Iar şutul tău a speriat mulţi portari. Bine că eu ţi-am fost coleg de echipă.

Mateianu
Şi eu am făcut cunoştinţă cu mingea de fotbal tot la vîrsta de 10 ani. Eram «mascota» echipei Flacăra-Boldeşti şi aşezat în spatele porţii, dădeam mingea înapoi în teren, celor mari, la meciuri. Abia după ce se termina jocul oficial, pe înserate, jucam şi noi «cei mici», Am făcut parte din primele detaşamente de pionieri, eram premiant şi jucam, destul de bine, fotbal. La 14 ani mi-am văzut visul cu ochii: am devenit jucător în prima echipă a Flacării.

Mîndru
Şi eu am început tot la 10 ani, dar portar am devenit pe la 13. Fiindu-mi mai aproape terenul, am trecut la Constructorul, unde antrenor al piticilor era «Nea Bacinschi». Aici din nou două probleme: una mai veche – tata nu voia să audă să fiu portar: a doua — nu era «liber» decît postul de fundaş stînga...

Eu
Aşa că...

Mîndru
Da, am jucat fundaş, pînă în momentul cînd la unul din antrenamente s-au accidentat amîndoi portarii echipei. Ceilalţi copii l-au rugat pe antrenor să apăr eu. Am «complotat» cu mama şi mi-a făcut o genunchieră dintr-un ciorap gros, tăiat pe din două şi nişte tîrlici dintr-o bucată de postav.

Oaidă
Şi tata ce-a zis?

Mîndru
Ce să zică? În anul 1951, într-un meci de pitici Constructorul-Progresul ICAS desfăşurat în deschiderea unui joc internaţional, cînd m-a vazut în poartă s-a supărat dar, după vreo două-trei plonjoane, i-a trecut supărarea şi a fost... «Mîndru» de mine!

Oaidă
Dacă-i vorba de «amintiri din copilărie», n-o să uit toată viaţa cum un antrenor braşovean mi-a spus într-o zi: «Măi, ţîncule, un jucător mare este numai acela care ajunge să poarte tricoul cu tricolorul pe piept». În noaptea aceea am visat numai tricouri de acest fel.

Mateianu
Şi visul s-a împlinit...

Oaidă
La 24 de ani.

Mîndru
Mai ţineţi minte cînd ne-am întîlnit, toţi trei, la aceeaşi echipă?

Mateianu
La Progresul-Bucureşti? Cum să nu! În anul 1957.

Mîndru
Aşa e! Cu 4 ani înainte, fiind student în anul întîi al Institutului forestier din Braşov, am fost legitimat la Steagul Roşu, unde am activat pînă în anul 1954, cînd, trasferîndu-mă la Facultatea de agronomie din Bucureşti, am trecut la Stiinta-Bucuresti. Apoi, în 1955, apăram pentru prima oară poarta echipei Progresul, pe care nu aveam s-o mai părăsesc timp de 14 ani.

Oaidă
Iar eu, după ce am jucat o scurtă perioadă la C.F.R.-Braşov, Dinamo-Braşov, şi Dinamo-Bacău, m-am hotărît, în anul 1956, să joc la Progresul unde ştiam că am să întîlnesc pe cel mai bun prieten al meu, inginerul Mîndru.

Mateianu
Ca peste un an, să completez şi eu trio-ul muşchetarilor şi al prietenilor.

Eu...
Şi acum, aş dori să-mi împărtăşiţi cea mai emoţionantă amintire din viaţa de fotbalist.

Mateianu
Sînt multe amintirile emoţionante din fotbal, pentru mine, şi, cu toate necazurile şi accidentele pe care le-am suferit, mi-aş dori să am, din nou 10 ani, pentru a relua «da capo» activitatea de fotbalist.

Oaidă
Consider că cel mai emoţionant moment, nu numai din fotbal, ci şi din viaţă, a fost acea zi a anului 1957, cînd debutam în echipa naţională, la Leipzig. Îmi văzusem «visul copilăriei» cu ochii. Cînd se cînta imnul nostru naţional am fost atît de emoţionat şi fericit încît... am lăcrimat.

Mîndru
În anul 1959, mi s-au tras douăsprezece lovituri de la 11 metri şi n-am primit nici un gol. Aceasta ar fi într-un fel o «mîndrie» personală, dar cea mai emoţionantă amintire mi se pare a fi meciul cu Danemarca, disputat la Torino, cînd am învins cu 2—1. Din acea zi am fost poreclit «Torino» în amintirea celei mai bune partide din cariera mea de portar.

Eu
Înainte de a ne despărţi, spuneţi-mi, credeţi că «peste 20 de ani» îi vom revedea pe teren pe urmaşii «muşchetarilor» de astăzi?

Mateianu
Da. Dănuţ al meu are acum 8 ani, e stîngaci şi... a început să-mi dea mingea din spatele porţii.

Mîndru
Băiatul meu. Cristian-Petruţ, nu mi-a împărtăşit încă visurile sale — are doar... 6 luni — dar precis că va juca extrem dreapta, ca Oaidă!

Oaidă
Sînt convins că Mircea Oaidă — care acum are doar 7 luni — va fi un portar talentat, ca Mîndru!

Eu
Deci, la revedere, domnilor muşchetari, peste 20 de ani!

MIRCEA POPESCU

Oaidă, Mateianu şi Mîndru, într-o fantezie fotografică.

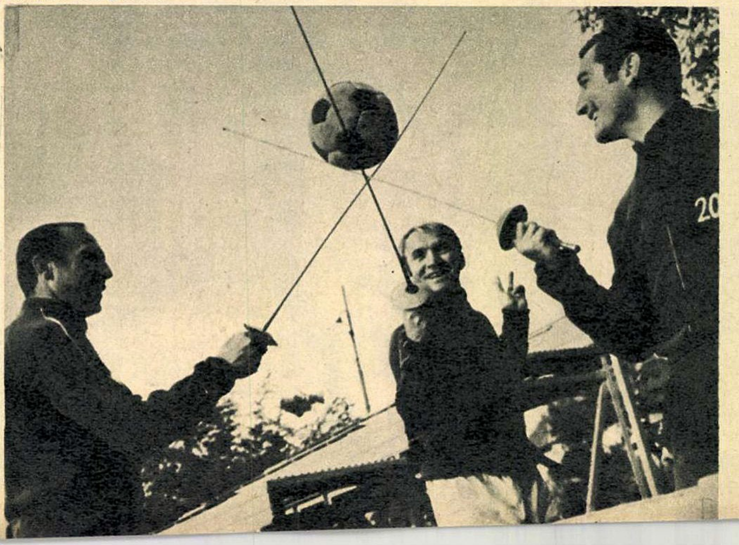

1 NOILE ISPRĂVI ALE LUI DAN BUZDUGAN

Scenariu: DUMITRU ALMAȘ **Desene: PUIU MANU**

Întîmplările s-au petrecut tot în 1595 — in luna iulie și august, îndată după ce Dan Buzdugan se întorsese de la Constantinopol. Sinan Pașa, cu oști multe, se pregătea să treacă Dunărea. Mihai Vodă, cu oștirea sa, ieșise să-l întimpine. Rada aflase că se urzește un complot împotriva domnului. Îl văzuse pe căpitanul Luca primind pentru aceasta bani de la otomani. Deci, dușmanul nu venea numai cu sabia asupra țării, ci și cu viclenia.

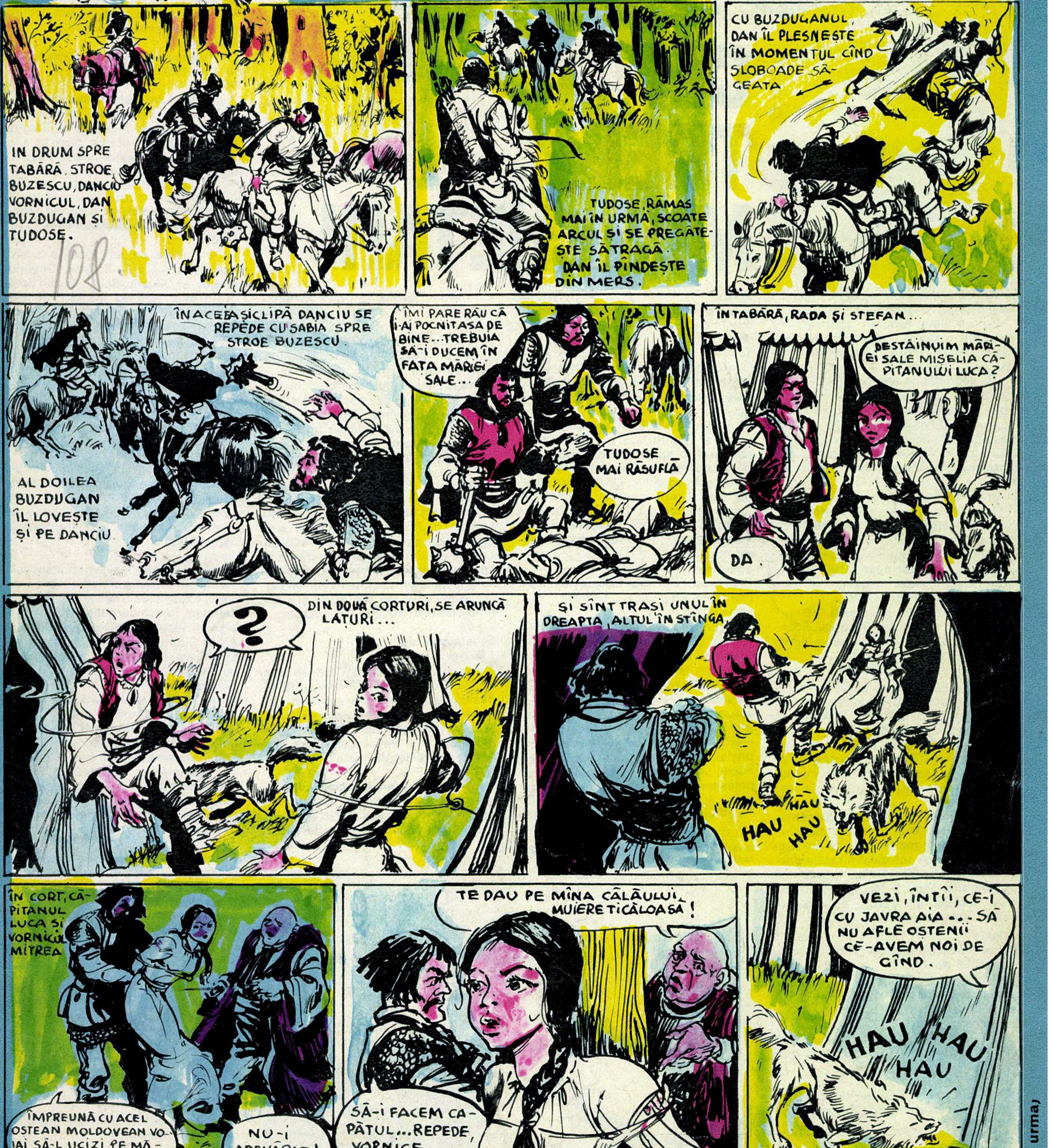

IN DRUM SPRE TABĂRĂ, STROE BUZESCU, DANCIU VORNICUL, DAN BUZDUGAN ȘI TUDOSE.
108
TUDOSE, RĂMAS MAI ÎN URMĂ, SCOATE ARCUL ȘI SE PREGĂTEȘTE SĂ TRAGĂ. DAN ÎL PÎNDEȘTE DIN MERS.
CU BUZDUGANUL, DAN ÎL PLESNEȘTE ÎN MOMENTUL CÎND SLOBOADE SĂGEATA
ÎN ACEEAȘI CLIPĂ DANCIU SE REPEDE CU SABIA SPRE STROE BUZESCU.
AL DOILEA BUZDUGAN ÎL LOVEȘTE ȘI PE DANCIU.
ÎMI PARE RĂU CĂ I-AI POCNIT AȘA DE BINE... TREBUIA SĂ-I DUCEM ÎN FAȚA MĂRIEI SALE...
TUDOSE MAI RĂSUFLĂ
ÎN TABĂRĂ, RADA ȘI ȘTEFAN...
DESTĂINUIM MĂRIEI SALE MIȘELIA CĂPITANULUI LUCA?
DA.
?
DIN DOUĂ CORTURI, SE ARUNCĂ LAȚURI...
ȘI SÎNT TRAȘI UNUL ÎN DREAPTA, ALTUL ÎN STÎNGA.
HAU HAU HAU HAU
ÎN CORT, CĂPITANUL LUCA ȘI VORNICUL MITREA
ÎMPREUNĂ CU ACEL OSTEAN MOLDOVEAN VOIAI SĂ-L UCIZI PE MĂRIA SA!
NU-I ADEVĂRAT!
TE DAU PE MÎNA CĂLĂULUI, MUIERE TICĂLOASĂ!
SĂ-I FACEM CAPĂTUL... REPEDE, VORNICE MITREA.
VEZI, ÎNTÎI, CE-I CU JAVRA AIA... SĂ NU AFLE OSTENII CE-AVEM NOI DE GÎND.
HAU HAU HAU

(Va urma)

Cutezătorii 46

Redactor șef: Mihai NEGULESCU, Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1 telefon 17 60 10, Administrația: Editura Scînteia, București, Piața Scînteii nr. 1 telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Redactor de număr: A. LECCA. Redactor artistic: Ioan DONCA. Tehnoredactor Rozalia BARANY

41033 1 leu